

VESANTO

#SYDÄNMAA

TALOUSARVIO 2024

JA

TALOUSSUUNNITELMA

2024-2027

YLEISPERUSTELUT.....	4
2.1. Kuntastrategia ja sen välitavoitteet	5
2.2. Toimintaympäristö, taloudellinen kehitys, alijäämän kattaminen	7
2.3. Riskienhallinta ja keskeiset riskit.....	13
2.4. Kuntakonserni	14
2.5. Talousarvion rakenne, seuranta, sitovuus ja tilivelvolliset	16
2.6. Henkilöstösuunnitelma	18
KÄYTTÖTALOUS.....	20
3.1. Keskusvaalilautakunta.....	20
3.2. Tarkastuslautakunta.....	21
3.3. Kunnanhallitus.....	22
3.3.1. Yleishallinto	22
3.3.2. Maaseutuhallinto	27
3.3.3. Työllisyyspalvelut	30
3.4. Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta.....	32
3.4.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.....	32
3.4.2. Vapaa-aikatoimi	35
3.4.3. Kotouttaminen	41
3.4.4. Ennaltaehkäisevä päihdetyö	43
3.4.2. Viestintä	45
3.5. Elinvoimalautakunta.....	46
3.5.1. Kiinteistöt ja rakentaminen.....	46
3.5.2. Elinkeinotoimi.....	47
3.6. Kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	49
3.6.1. Varhaiskasvatus.....	50
3.6.2. Perusopetus.....	52
3.6.3. Lukio.....	55
3.6.4. Ruokapalvelut.....	58
3.6.5. Aikuiskoulutus.....	59
3.7.1. Rakennusvalvonta	64
TULOSLASKELMA.....	66
Verotulot ja valtionosuudet	66
Tuloslaskelma	70
6 INVESTOINNIT	72
RAHOITUSLASKELMA.....	79
LIITTEET	80

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kunnan talousarvion 2024 tekemistä ohjaa suuri epävarmuus. Ennusteissa seilataan edestakaisin taantumman ja lievän talousnousun välillä. Valtionosuudet ovat vielä talousarviota tehdessä epävarmoja.

Venäjän ja Ukrainan välinen sota jatkuu edelleen. Tilapäinen suojelu jatkuu vuoden 2024 loppuun, vaikka kuntamalli päättyy vuoden 2023 loppuun. Kuntien kotouttamisveloitteet ovat jo osittain astuneet voimaan. Kotouttamisresurssi kunnassa tulee pohdintaan vuodenvaihteessa 2023-2024. Maailmantilanteesta johtuen kunnat varautuvat erilaisiin riskeihin.

Vesannon kunnassa on hyväksytty palvelumalli, hallintomalli ja lautakuntamalli. Lautakuntamalli on uusi ja vielä jäsentymätön ja tämä näkyy talousarviossa 2024 sekä suunnitelmavuosissa. Lautakunnat aloittavat toimintansa loppuvuonna 2023 ja jäsentyminen tapahtuu vuoden 2024 aikana. Palvelumallin mukaan kunta on ”palveleva kunta” ja kuntalaisten osallistuminen ensiarvoisen tärkeää. Palvelumallia päivitetään vuoden 2023 lopussa ja hallintomallin päivitys tapahtuu keväällä 2024.

TE-palvelu-uudistuksen valmistelu käynnistyi yhtä aikaa hyvinvointialueen rakentumisen kanssa. Vuonna 2023 päätettiin työllisyysalueista. Vesannon kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen. Työllisyysalue hoitaa lakisääteiset veloitteet ja kunnat resursoivat itse lisää työllisyyspalveluihin, mikäli haluavat aidosti vaikuttaa työllisyyden kehitykseen ja mikäli talous niin sallii. Valtio tulee täysimittaisesti vastaan valtionosuuksilla lakisääteisten työllisyyspalveluiden järjestämisessä. Lisäresursointi menee kunnan omasta taloudesta. Vuosi 2024 tulee olemaan haasteellinen, koska Vesannon ja Tervon yhteinen työllisyysuhanke on päättynyt ja kunnassa ei ole työllisyysasiantuntijaa.

Hyvinvointialueen maksuosuuksia maksetaan vielä vuonna 2024. Niistä ei talousarvion laadintahetkellä ole vielä tietoa. SavoGrow:n kunnat eivät ole näitä arvioineet talousarvioihinsa. Myöskään pelastuslaitoksen varallaolokorvauksia työtuomioistuimen päätöksestä ei ole talousarviossa. Prosessi on vielä kesken. 17.11.2023 tuli tieto, että valtionosuuksia leikataan reilusti. 20.11. tiedotuksessa valtionosuuksien leikkaus alkaa vuonna 2025 ja leikkaukset astuvat täysimääräisinä voimaan 2027.

Palkka- ja taloushallinnon ulkoistamisen selvitys on meneillään ja tulee päätöksentekoon vuonna 2024. Tämä aiheuttaa muutoksia hallintotoimiston kaikkien työntekijöiden tehtävänkuivissa. Muutokset käsitellään yhteistoimintalain mukaisesti.

SavoGrow-kunnat teettivät FCG:llä talousselvityksen, jonka mukaan kaikki kuusi kuntaa painuvat alijäämäisiksi 2025 vuoden jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien on tehtävä rakenteellisia muutoksia palveluiden hoitamiseen ja lisättävä merkittävästi kuntien välistä yhteistyötä.

Vesannon kunnan tulos on vuonna 2024 **20.930 euroa ylijäämäinen**. Tulevat vuodet tulevat olemaan vielä tiukempia mm. valtionosuuksien leikkaamisen vuoksi vuosina 2025-2027. Rakennemuutosten aika on vuonna 2025.

Kunnanjohtaja Pia Harmokivi

2 YLEISPERUSTELUT

Maailmantaloudessa vuoden 2024 näkymä on kaksijakoinen: kehittyvissä maissa, kuten Yhdysvalloissa ja Japanissa talous kasvaa melko nopeasti, mutta Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkenevät. Rakentaminen on kriisissä joka puolella, mutta erityisesti Euroopassa ja Kiinassa. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio, josta on puhdistettu pois tilapäiset tekijät, on yhä nopeaa monessa taloudessa. Geopoliittinen tilanne ylläpitää jännitystä Euroopassa ja vaikuttaa maailmankauppaan.

Euroopassa palkkojen nousu ja inflaation hidastuminen lisäävät ostovoimaa. Työttömyys on ennätysellisen alhaalla. Siitä huolimatta teollisuuden notkahtaminen ja rakentamisen kriisi vievät Euroopan taloutta alaspäin.

Suomen kansantaloudessa rakentamisen lama, inflaation vaikutus ja hintojen nousu ovat heikentäneet julkista taloutta, mutta alkuvuosi 2023 on ollut kuitenkin yllättävän tasainen. Rakentamisen arvellaan elyvän vuonna 2024.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä, eikä alijäämä tule pienenemään ilman alueiden omia toimia. Kuntahallinnossa tilanne on samakaltainen: ilman kuntien omia toimia alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin.

Julkisen talouden näkymä on sumuinen: talouden tilannekuvan epävarmuus ja erityisesti työllisyyden, palkkasumman ja yksityisen kulutuksen kehittymiseen liittyvä epävarmuus tuottaa epävarmuutta julkisten tulojen ennakkointiin.

Kuntatalouden vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuotta huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti.

Vuosina 2025- 2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024-2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja nousut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen vuoden 2023 jälkeen. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa vain hieman vuosina 2024-2027.

(Lähde: Mukaellen Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:65)

2.1. Kuntastrategia ja sen välitavoitteet

Kuntalain 2015/410 mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Koko kuntakonsernin strateginen johtaminen konkretisoituu kuntastrategiassa, tavoitteissa ja niiden toteutuksessa, jotka ilmaistaan selkeästi talousarviossa – ja suunnitelmissa. Tavoitteiden toteutumista seurataan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan säännöllisesti.

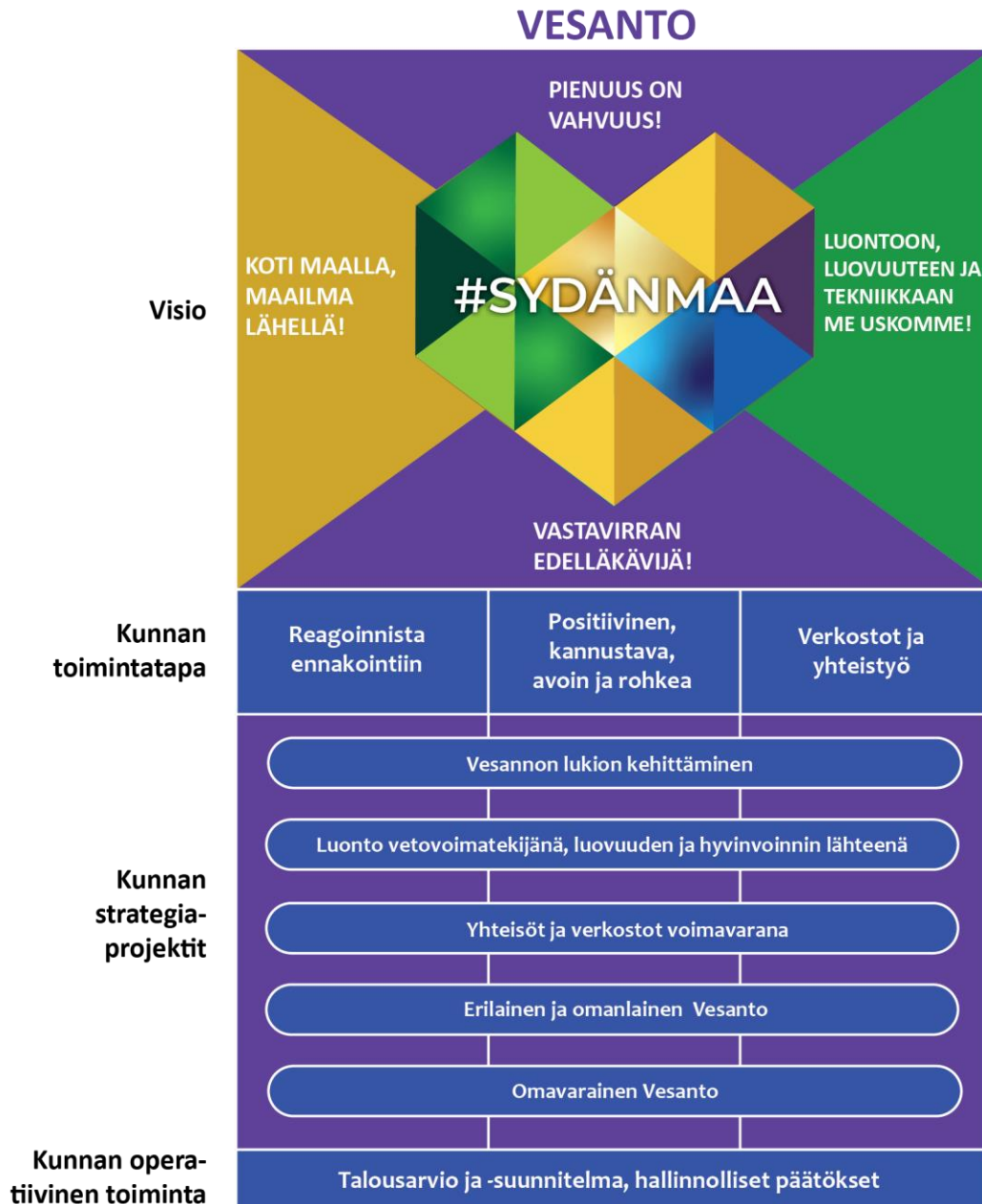
Kunta päättää kunnan toiminnan pitkän aikavälin tavoitteista kuntastrategiassa. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. (Kuntal 37 §).

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen,
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen,
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet,
4. omistajapolitiikka,
5. henkilöstöpolitiikka,
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet,
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään kuntalain 110 §:ssä, jonka mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarviossa esitetään tavoitteiden yhteys kuntastrategian painopisteeseen.

Vesannon kuntastrategia on laadittu vuonna 2018 ja päivitetty vuonna 2022.

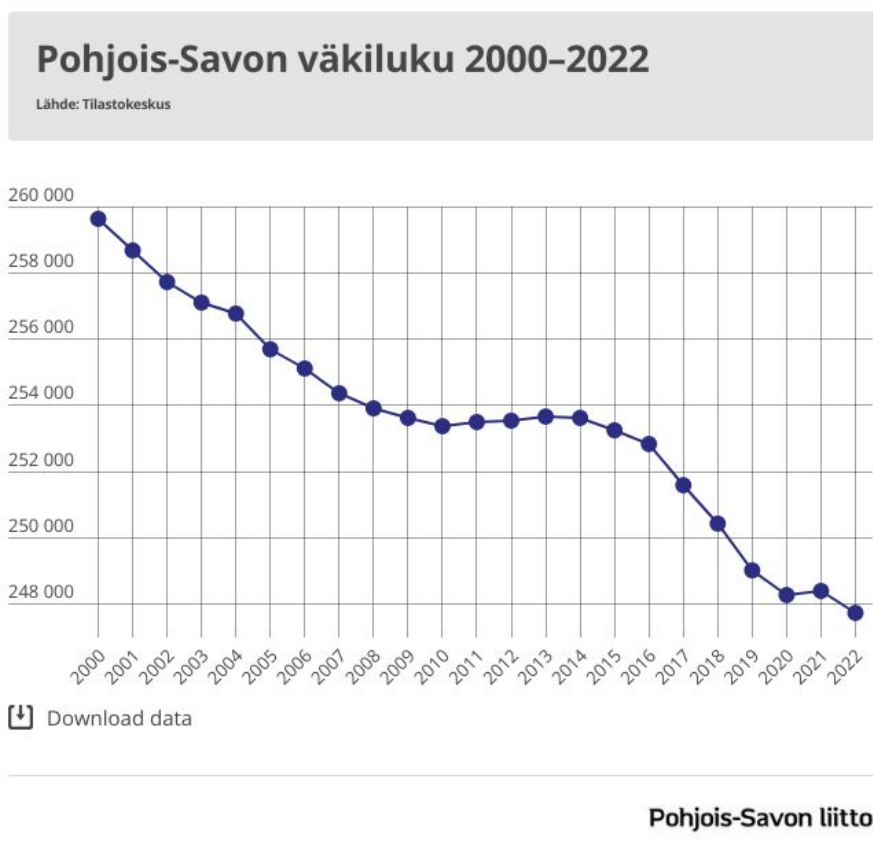
Vesannon kuntastrategia koostuu brändityyppisestä visioista, kolmesta toimintatapalinjauksesta ja viidestä strategiaprojektista, joilla vision ja toimintatapalinjausten toteutumista edistetään. Strategian päivityksen yhteydessä valittiin viisi strategiaprojektia, jotka ovat voimassa vuonna 2024. Strategiaprojektien valintaa ohjasi elinvoimaryhmä. Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, viranhaltijat ja kuntalaiset osallistuivat projektien määrittelyyn. Viisi strategiaprojektia ovat:

1. Vesannon lukion kehittäminen,
2. luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä,
3. yhteisöt ja verkostot voimavarana,
4. erilainen ja omanlainen Vesanto,
5. omavarainen Vesanto.

2.2. Toimintaympäristö, taloudellinen kehitys, alijäämän kattaminen

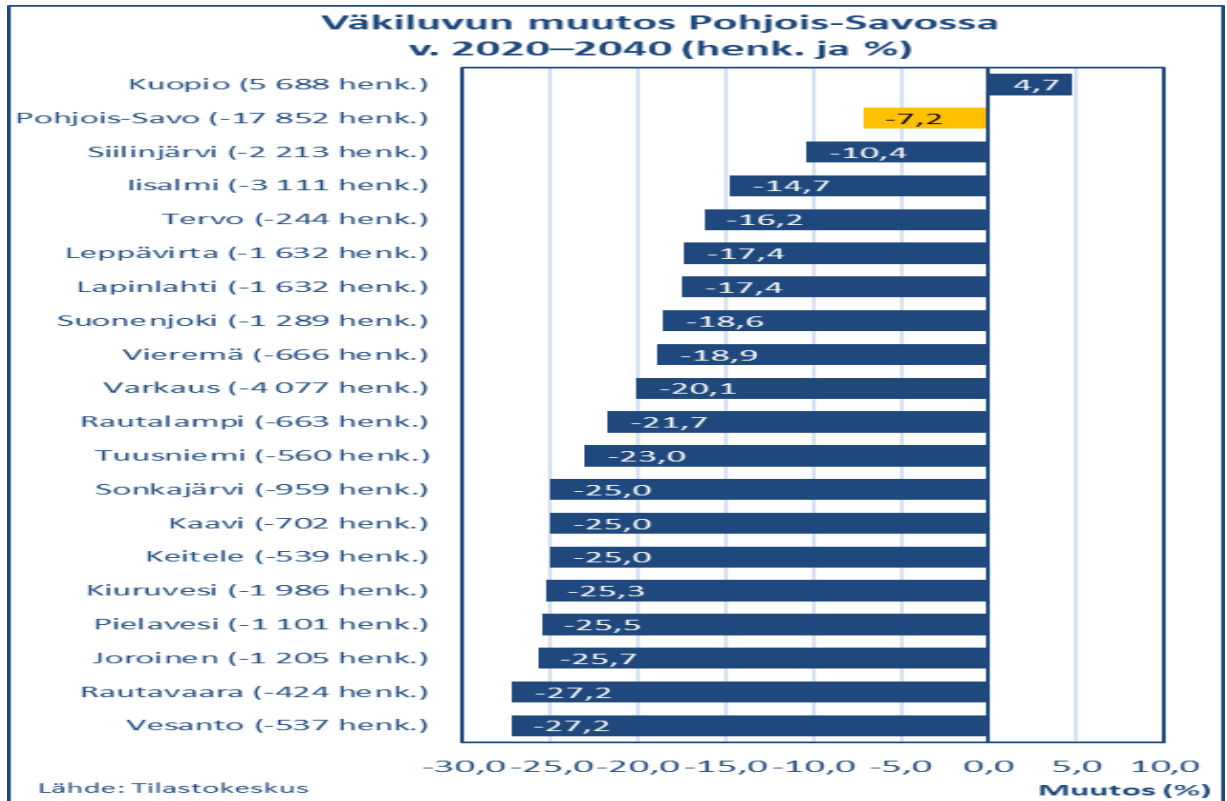
Väestönkehitys sekä Pohjois-Savon maakunnassa että Vesannon kunnassa on ollut jo vuosia huolenaiheena. Väestö vähenee ja väestön keski-ikä nousee. Keski-ikäen nousu ja ikääntyneiden määrän lisääntyminen vaikuttaa heikentävästi huoltosuhteeseen. Toisaalta taas on todettava, että eläkeläiset ovat nykyään toimeliaita ja terveitä sekä kantava voima järjestökentällä. Yhä useampi eläkeikäinen on ollut työelämässä hyvätuloinen ja moni heistä jatkaa työtä varsinaisen eläkeiän jälkeen.

Pohjois-Savossa oli vuoden 2022 lopussa 247 689 asukasta. Verrattuna edelliseen vuoteen Pohjois-Savon asukasluku pieneni 674 asukkaalla (kuvio 1). Väki väheni Kuopiota lukuun ottamatta kaikissa Pohjois-Savon kunnissa. Kuopiossa väkiluku kasvoi 1 051 asukkaalla ja oli vuoden 2022 lopussa 122 594 asukasta.

Kuvio 1: Pohjois-Savon maakunnan väestöennuste vuoteen 2022 (Tilastokeskus).

Vesannon väkiluvun ennustetaan vähenevän 437 asukkaalla (27,2%) vuoteen 2040 mennessä (kuvio 2 ja 3). Tilastokeskuksen väestöennuste perustuu tilastojen historiatietoon eikä huomioi kunnan toimia väestön lisäämiseksi.

Kuvio 2: Vesannon väkiluvun ennuste vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

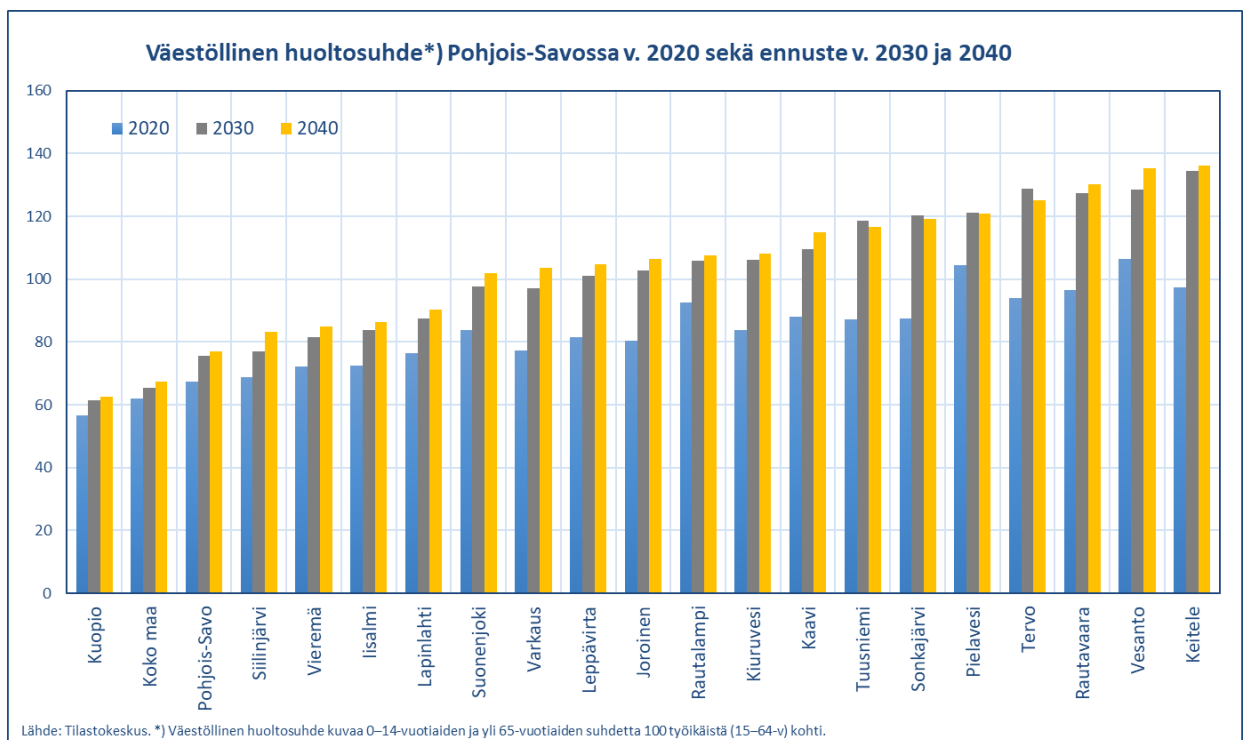
Alue	2020	2025	2030	2035	2040	Muutos (henk.) 2020–2040	Muutos (%) 2020–2040
Kuopio	120 210	123 285	125 383	126 314	125 898	5 688	4,7
Siilinjärvi	21 251	20 741	20 136	19 518	19 038	-2 213	-10,4
Kuopion seutukunta	141 461	144 026	145 519	145 832	144 936	3 475	2,5
Iisalmi	21 124	20 296	19 508	18 730	18 013	-3 111	-14,7
Kiuruvesi	7 854	7 215	6 695	6 253	5 868	-1 986	-25,3
Keitele	2 155	1 971	1 836	1 719	1 616	-539	-25,0
Lapinlahti	9 358	8 840	8 388	8 023	7 726	-1 632	-17,4
Pielavesi	4 321	3 943	3 633	3 403	3 220	-1 101	-25,5
Sonkajärvi	3 841	3 497	3 248	3 050	2 882	-959	-25,0
Vieremä	3 522	3 309	3 130	2 973	2 856	-666	-18,9
Ylä-Savon seutukunta	52 175	49 071	46 438	44 151	42 181	-9 994	-19,2
Suonenjoki	6 931	6 488	6 158	5 868	5 642	-1 289	-18,6
Rautalampi	3 053	2 820	2 639	2 496	2 390	-663	-21,7
Tervo	1 503	1 422	1 368	1 310	1 259	-244	-16,2
Vesanto	1 972	1 780	1 636	1 525	1 435	-537	-27,2
Sisä-Savon seutukunta	13 459	12 510	11 801	11 199	10 726	-2 733	-20,3

Kaavi	2 807	2 529	2 347	2 204	2 105	-702	-25,0
Rautavaara	1 561	1 408	1 287	1 202	1 137	-424	-27,2
Tuusniemi	2 433	2 207	2 058	1 950	1 873	-560	-23,0
Koillis-Savon seutukunta	6 801	6 144	5 692	5 356	5 115	-1 686	-24,8
Varkaus	20 278	19 021	17 961	17 027	16 201	-4 077	-20,1
Joroinen	4 689	4 330	3 999	3 717	3 484	-1 205	-25,7
Leppävirta	9 402	8 891	8 440	8 073	7 770	-1 632	-17,4
Varkauden seutukunta	34 369	32 242	30 400	28 817	27 455	-6 914	-20,1
Pohjois-Savo	248 265	243 993	239 850	235 355	230 413	-17 852	-7,2

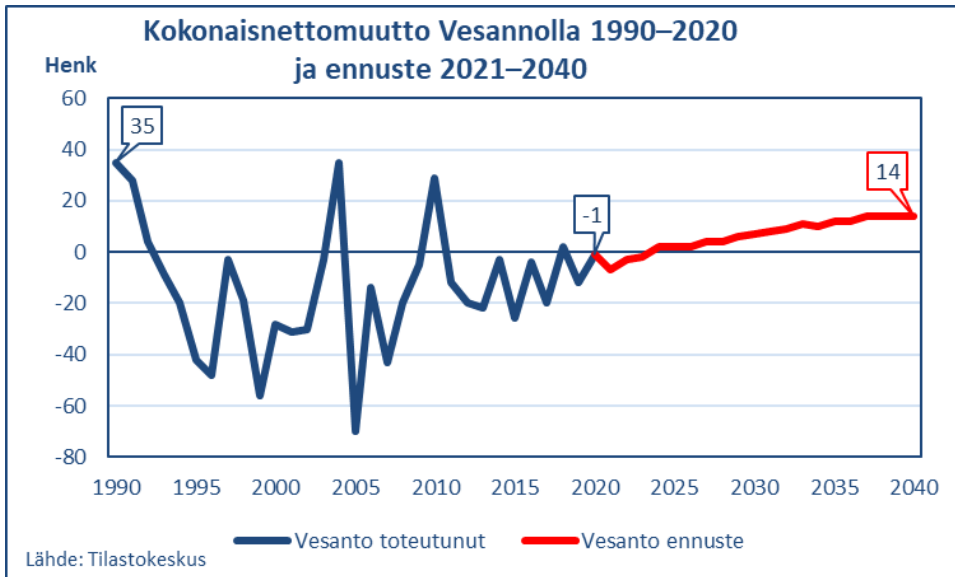
Kuvio 3: Vesannon väkiluvun ennustevuosittain vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

Väestö vanhenee sekä Pohjois-Savon maakunnassa että Vesannolla. Alla olevassa kuviossa 4 näkyy väestöllinen huoltosuhde, joka 0-14 –vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden suhdetta 100 työkäistä kohden. Vesannon väestöllinen huoltosuhde on Pohjois-Savon korkeimpia.

Kuvio 4: Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskus).

Huolimatta väestökehityksestä Vesannon kokonaisnettomuutto on ollut jo vuosia positiivinen (kuvio 5). Vesannolle muuttaa jatkuvasti enemmän ihmisiä kuin kunnasta lähtee.

Kuvio 5: Vesannon kokonaisnettomuutto. Lähde: Tilastokeskus.

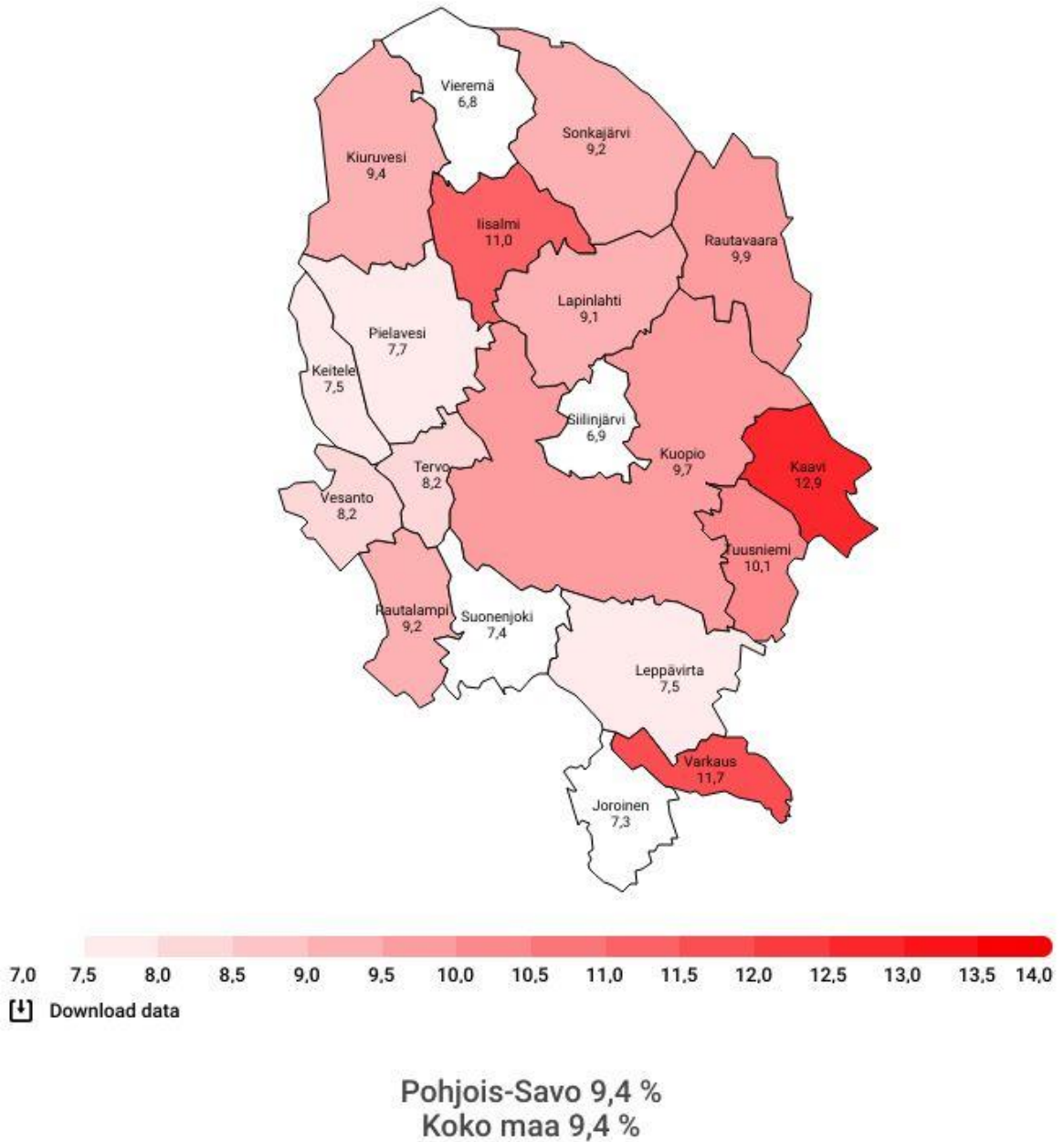
Vesannolla on **työvoimaa** 631 (2020 753) henkilöä. Kokonaistyöpaikkamäärä on Vesannolla 530 (vuonna 2020 tilastossa 540) ja työpaikkaomavaraisuus on 84 %. Sosiaali- ja terveystoimi on merkittävin työllistäjä (137) paikkakunnalla. Maa-, metsä- ja kalatalouden (114) merkitys työllistäjänä on edelleen laskeva. Seuraavaksi eniten työllistää kauppa (69). Koulutus (30), julkinen hallinto (40) ja hallinto- ja tukipalvelut (34) työllistävät enemmän kuin rakentaminen (26). Kuljetusalalle työllistyy 13 henkilöä. Teollisuuden työpaikkoja on puolet vähemmän (5) kuin muutama vuosi sitten. Palvelut työllistävät 71,6 % (2020 69,4 %), alkutuotanto 21,8 % ja jalostus 6,9 %. Maatalouden osuus työllistävyydestä on merkittävä, keskimäärin Pohjois-Savossa maatalous työllistää 6,5 % työvoimasta. (Luvut 31.12.2023 tilastosta, Foresavo.)

Noin 35 % vesantolaisista käy töissä toisella paikkakunnalla. Kuopioon, Keiteleelle ja Suonenjoelle pendelöidään eniten. Muualle Suomeen kuin Pohjois-Savon alueelle (mm. Viitasaari) suuntautuu työpaikkaliikennettä saman verran kuin Kuopioon.

Työttömyysaste (=työttömät % työvoimasta) oli Vesannolla vuonna 2023 8,2 %, joka oli ennätysmäisen alhainen (kuvio 6). 90-luvun alussa on päästy viimeksi lähelle tätä lukua. Työttömyysaste on laskenut tasan vuodesta 2018. Pohjois-Savon työttömyysaste oli 9,6 %.

Työttömät % työvoimasta elokuu 2023

Lähde: Pohjois-Savon ELY-keskus, TEM

Pohjois-Savon liitto

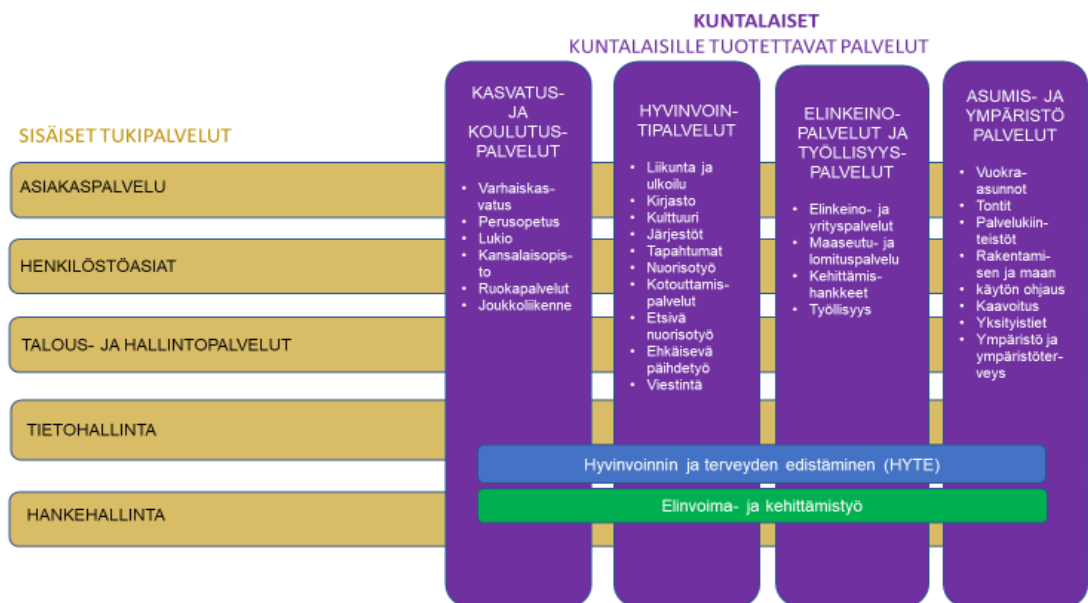
Kuvio 6: Työttömät 5 työvoimasta 2023. Lähde: Pohjois-Savon Liitto.

Työttömien määrä Vesannolla (66 työtöntä) on reilusti aikaisempia vuosia alhaisempi. Pitkäaikaistyöttömiä työttömistä on 31 %. Prosenttiosuus on toiseksi huonoin SavoGrow-alueella (Tervo 37,5 %). Nuorien, alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Vesannolla on Pohjois-Savon huonoimpia, 15,6 % (Iisalmi 17,7, Varkaus 19,9, Lapinlahti 15,1). Pohjois-Savon nuorisotyöttömyys oli 13 % ja koko maan 11,3.

Maatilojen määrä vähenee ja Vesannolla on nyt tiloja 84 kpl. Maidontuotantomäärä on pudonnut vuodesta 2014 lähes puoleen, ollen nyt 3,5 miljoonaa litraa vuodessa. Marjatileja on 16 kpl, pinta-alallisesti (168 ha) Vesanto on Pohjois-Savon neljänneksi suurin marjantuottaja. Satomäärältään (363 70 kg) Vesanto on myös maakunnan viidenneksi suurin marjapitäjä.

Kuntakehitystä tehdään kuuden kunnan yhteisessä kehittämissyhtiö SavoGrowssa, joka koordinoi kehittämishankkeita. Yhteiset hankkeet keskittyvät matkailun edistämiseen, marjanviljelyyn ja kotouttamiseen.

Vesannon kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden palvelumallin, hallintomallin ja päätöksentekomallin. Malleja on tarpeen päivittää rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten vuoksi. Hallintomallia päivitetään vuonna 2024.

Uusi päätöksentekomalli hyväksyttiin kunnanvaltuustossa syyskuussa 2023. Vesannolla on 1.11.2023 alkaen kolme lautakuntaa: kasvatus- ja koulutuslautakunta, elinvoimalautakunta ja vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta.

Kunnan taloudellinen tilanne on kohentunut muutaman vuoden aikana merkittävästi. Vuonna 2019 tilinpäätös oli tappiollinen -738.000 euroa ja kunta käynnisti talouden tasapainotusohjelman. Tasapainotusohjelman myötä kunnalla on vuoden 2022 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää 1.746.245,14 euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksen toteuma oli kunnassa 35.127,05 euroa ylijäämäinen.

Arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksenä olevia kriteereitä (kriisikuntakriteerit) uudistettiin vuonna 2019 ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Jo ennen sote-uudistusta valtiovarainministeriön kriisikunta- tai arviointimenettely vaihtui perustuvan enemmän kuntakonserniin kuin pelkkään emokuntaan. Arviointikriteereistä vain kaksi koskee suoraan emoa: kumulatiivinen alijäämä/ylijäämä ja veroprosentti. Loput kriteerit ovat suoraan konsernimittareita: konsernin alijäämä, konsernin vuosikate, konsernin lainakanta ja vuokravastuut sekä konsernin laskennallinen lainanhoitokate.

Alijäämän kattamisesta säädetään seuraavasti: Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää Kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräjassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

2.3. Riskienhallinta ja keskeiset riskit

Keskeisin riski tulevana vuosina on kuntatalouden kestävyys muutosten keskellä. Leikatut verotulot ja valtionosuudet yhdessä kuntiin jääviin tai tuleviin uusiin tehtäviin tekevät kunnan taloudesta vaikeasti enustettavan. FCG:ltä ostetun raportin mukaan kunnan tulos painuu alijäämäiseksi jo vuonna 2024. Alijäämät jatkuvat seuraavina vuosina, mikäli kunta ei tee rakenteellisia muutoksia ja lisää yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

TE-palvelu-uudistus siirtää työllisyyspalvelut valtiolta kuntien muodostamille yhteisalueille. Uudistus tulee voimaan 1.1.2025. Yhteisalue muodostetaan vähintään 20.000 työllisen pohjalta. Alueet ovat laajoja ja riskinä on, että mikään ei työttömän näkökulmasta todellisuudessa muutu suhteessa nykyiseen käyttöön. Kunnan näkökulmasta tilanne muuttuu. Kunnat veloitetaan uusiin tehtäviin, joilla on vaikutusta kunnan talouteen. Valtio on luvannut tulla vastaan valtionosuuksilla ja erilaisilla kompensatioilla. Vesanon kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen.

Kotouttamisen veloitteet kunnille laajenevat. Kotouttamista ei ole sisällytetty työllisyysaluevalmisteluun ja työ jää täysin kuntien tehtäväksi. Kunta saa korvausta ELY-keskukselta jokaisesta kotoutettavasta. Korvauksen edellytys on, että kunta hoitaa lakisääteisen ohjausveloitteensa.

Kunnan hallintotoimiston resurssien vähäisyys aiheuttaa selkeän riskin. Tilinpäätös 2021 myöhästyi kuntalain edellyttämästä aikataulusta ja tilinpäätös 2022 saatiin käsiteltyä aikataulun puitteissa, mutta piti vielä hyväksyttävä kunnanhallituksella juuri ennen kunnanvaltuuston tilinpäätöskokousta. Talous- ja palkkahallinto eivät kestä ennakoimattomia poissaoloja. Vuonna 2024 kunnanvaltuusto päättää palkka- ja taloushallinnon mahdollisesta ulkoistuksesta.

Ulkoisia riskejä hallitaan ennakoimalla tulevia muutoksia. Sisäisten riskien hallinnassa käytetään kunnan valvontajärjestelmää, joka koostuu ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja talouden hoidon ohjeen (15.12.2014 § 53). Ohje päivitetään vuonna 2023.

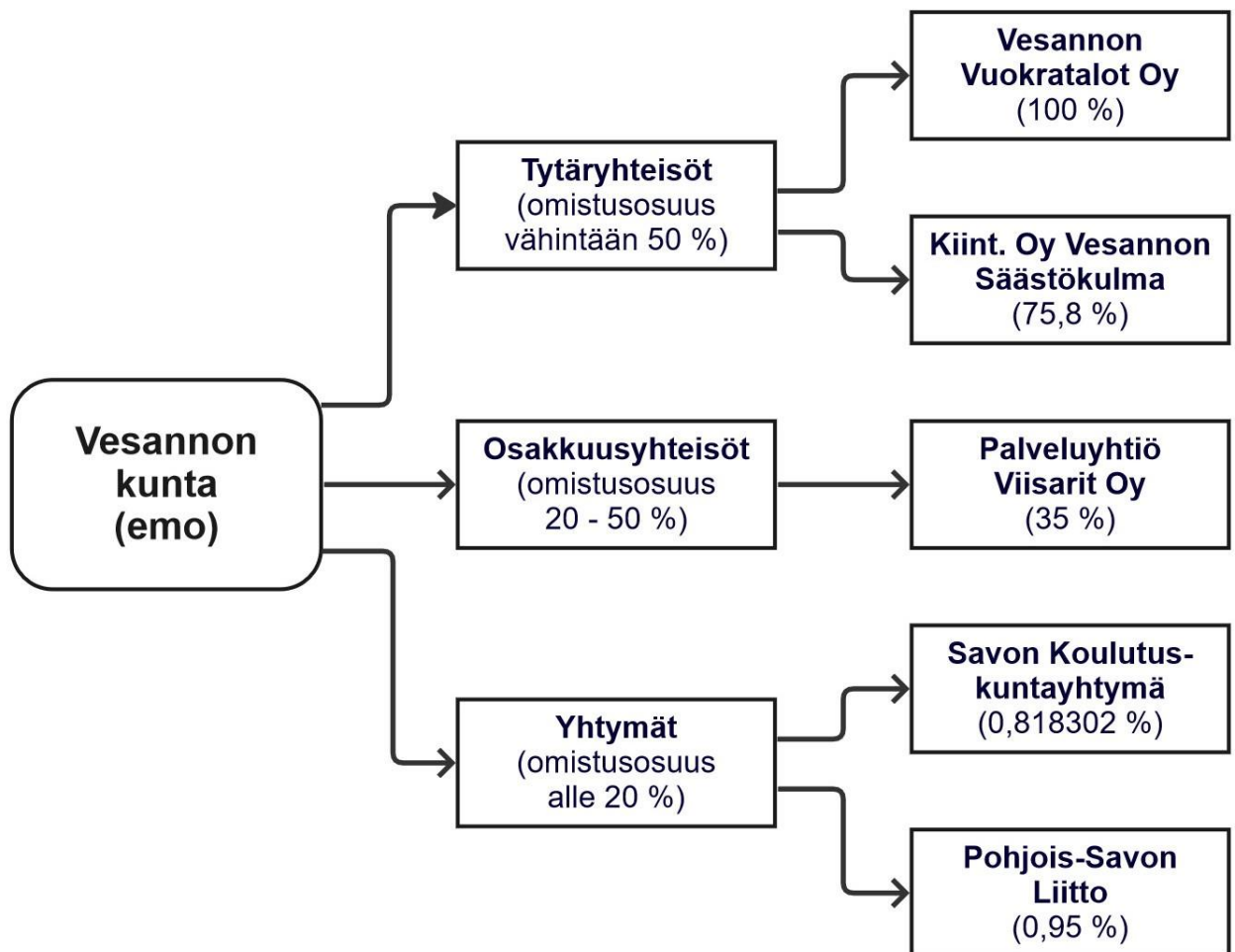
Hallintosäännön mukaan ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti. Ulkoinen valvonta raportoi suoraan kunnanvaltuustolle.

2.4. Kuntakonserni

Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. (Kuntalaki 110 §).

Konserniohjaus kuuluu vielä hallintosäännön mukaan konsernijaokselle ja kunnanjohtajalle, mutta hallintosäännön yhteydessä konserniohjaus siirretään kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen vastuulle.

Vesannon kunnan konserni muodostuu seuraavista osa-alueista:

Lisäksi Vesannon kunta omistaa:

- Kehitysyhtiö SavoGrow Oy: 10,36 % osakepääomasta
- Servica Oy: 1 osake, arvo 2 500 euroa
- Sansia Oy: 1 osake, arvo 2 500 euroa
- Savon Energiaholding Oy: 7442 osaketta, 2,35 % osakepääomasta
- SavonICT Oy: 5 osaketta, arvo 2 850 euroa
- Istekki Oy: 5 osaketta, arvo 5 000 euroa

Talousarviossa tulee esittää kuntakonsernin kannalta olennaiset tulevat tapahtumat, vastuut ja velat. On hyvä kuvata myös erilaiset konsernijärjestelyt ja rakenteen muutokset, investoinnit ja lainat sekä tytäryhteisöille annettavat takaukset ja mahdollisesti realisoituvat takausvastuut sekä olennaiset riskit ja epävarmuustekijät. Kunnan talousarviossa ei kuitenkaan laadita konsernille talousarviota.

Kuntalain 129 § mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksia ei edellytetä osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa tarkoitetulta pääomalainalta.

Vesannon Vuokratalot Oy saanut Vesannon kunnalta 14.6.2021 100.000,00 euron omavelkaisen takauksen. Lisäksi Vesannon Vuokratalot on saanut 28.6.2022 100.000,00 euron lainan sekä vielä 11.7.2022 200.000,00 euroa omavelkaisen takauksen Vesannon kunnalta. Näin Vesannon kunnalla on merkittävät vastuut ja velat yhdessä Vesannon Vuokratalot Oy:n kanssa.

Vesannon kunta omistaa yhdessä Tervon ja Keiteleen kunnan kanssa Palveluyhtiö Viisarit Oy:n. Palveluyhtiö on perustettu 2019 ja hoitaa kuntien teknistä toimea. Vesannon kunta pääomitti Viisareita 140.000 eurolla vuonna 2022. Yhtiön toimintaa seurataan tarkoin kuntien omistajaohjauksella.

Kuntalaki edellyttää, että talousarviossa asetetaan tavoitteita kuntakonsernille. Valtuusto asettaa tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä.

Konsernijohdolle asetettavat tavoitteet voivat koskea tytäryhteisöjen valvontaa ja raportointia sekä keskitettyjen konsernitoimintojen järjestämistä. Keskitetyt toiminnot voivat koskea muun muassa konserniyhteisöjen hankintoja, rahoitusta ja riskienhallintaa sekä tukipalveluja. Lisäksi konsernijohdolle tulee asettaa konsernin asemaa sekä konsernin tulorahoituksen riittävyttä ja rahoitusasemaa koskevat tavoitteet.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohdon on suositeltavaa neuvotella tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä tai kuten konserniohjeessa on mahdollisesti sovittu. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista ja tytäryhteisöjen taloussuunnitelmat perustuvat valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Käytännöistä ja suunnitelmalleista päättää kuitenkin yhteisön hallitus.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

KONSERNIYHTIÖITÄ (TYTÄRYHTEISÖJÄ) KOSKEVAT TAVOITTEET	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Vesannon Vuokratalot Oy:n asunnot ovat hyväkuntoisia ja houkuttelevia.</p> <p>Asunnoista saatavat tulot kattavat osakeyhtiön menot.</p>	<p>Vastuutaho: Vesannon Vuokratalot Oy:n hallitus</p> <p>Mittarit: asuntojen vuokrausaste, asukastyytyväisyyskysely</p>	
<p>Palveluyhtiö Viisarit Oy:n talous korjaantuu pitkällä tähtäimellä ja yhtiö saa lisättyä palveluidensa tehokkuutta ja tuloksellisuutta.</p>	<p>Vastuutaho: Palveluyhtiö Viisarit Oy:n hallitus ja omistajakunnat</p> <p>Mittarit: talouden tasapaino tilinpäätöksessä, tyytyväisyyskyselyt</p>	

2.5. Talousarvion rakenne, seuranta, sitovuus ja tilivelvolliset

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

Talousarvio ja taloussuunnitelma sekä niiden seuranta ovat valtuuston tärkeimmät kunnan toiminnan ja talouden ohjaamisen välineet. Kunnanvaltuuston tulee vuoden loppuun mennessä hyväksyä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ja samalla taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi, joista talousarviovuosi on suunnitelman ensimmäinen vuosi. Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion rakenne perustuu kuntalakiin, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamiin ohjeisiin, kunnanvaltuuston hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä antamiin määräyksiin ja tulosaluejakoon sekä Kuntaliiton keväällä 2022 antamaan talousarviosuositukseen. Kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset on koottu kuntalain (410/2015) 13:een lukuun.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain mukaisesti kunnanvaltuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kunnanvaltuusto vahvistaa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot tulosalueitasolla ja investoinnit hankkeittain. Käyttötalousoissa sitovuustasona on tulosalueilla toimintatuotot ja toimintakulut, ilman arvonlisäveroja. Investoinneissa hanketavoitteet ja kustannusarviot ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia hankekohtaisesti.

Tuloslaskelmassa esitettävät keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot. Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan, kuinka kunnan menot rahoitetaan. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus ja pääomarahoitus sekä investointien hankintamenot ja muut pääomamenot yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava pääomarahoitus. Pääomarahoitusta ovat sekä pitkäaikaisen pääoman lisäys että toimintapääoman vähentäminen, joka voi merkitä rahoitusomaisuuteen sitoutuneen pääoman vapauttamista tai vieraan pääoman lisäystä.

Toimielimet ohjaavat toimintaa käyttösuunnitelmilla, joiden suunnitelmat, määrärahat ja tuloarviot sitovat toimielimiä tulosalueella. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto voi asettaa toiminnallisia tavoitteita tulosalueella tai sen sisällä olevissa tulosyksiköissä. Sitovat toiminnalliset tavoitteet tulee määrittellä erikseen talousarviossa. Silloin kun toiminnallisia tavoitteita ei ole määrätty sitoviksi, ne ovat ohjeellisia.

Investointiosassa arvioidaan talousarviovuonna tarvittava määräraha ja suunnitelmavuosille arvioitu tarve. Valtuuston hyväksyttäväksi esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio. Investointien sitovuustaso on hankkeittain. Investointiosassa käsitellään 10 000 euroa ylittävät hankinnat. Pienhankintarajan (10 000 euroa) alittavat hankinnat käsitellään käyttötalousosassa. Tuleviin investointeihin voidaan varautua tekemällä investointivaraus. Investointivaraus voidaan tehdä vain tilinpäätöksen tuloslaskelman ylijäämästä. Investointivarauksen käyttö hankkeen tai hankeryhmän rahoitukseen esitetään erikseen sitovana perusteluna. Investoinnit on esitetty hallintokunnittain.

Taulukossa "Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma" on esitetty käyttötalousosaston, investointien ja rahoitusosan sitovuustasot. Toimialoille asetetut sitovat tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot on esitetty toimialakohtaisissa talousarvioesityksissä.

Käyttötalousosassa lautakuntaa sitoo valtuustoon nähden tulosalueen toimintakulujen määräraha sekä toimintatuottojen tuloarvio (bruttomääräraha ilman arvonlisäveroa). Edellä mainittua määrärahaa ei saa ylittää eikä tuloarviota alittaa ilman kunnanvaltuuston etukäteen myöntämää lupaa. Kunnanhallitus voi kuitenkin perustelluissa ja välttämättömissä tapauksissa myöntää ylitysluvan enintään 16 820 euroon asti lautakunnan vastuulla olevien tulosalueiden kesken edellyttäen, että ylitys voidaan kattaa säästyvillä menoilla tai lisääntyvillä tuloilla.

Vakituisten avointen virkojen ja toimien täyttäminen tapahtuu kunnanhallituksen luvalla. Sijaisuudet täytetään ensisijaisesti sisäisin järjestelyin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, on sijaistarve selvitettävä ja perusteltava ja luvan ulkopuolisen sijaisen ottamiseen antaa toimistopäällikkö. Toimistopäälliköille vastaavan luvan antaa kunnanjohtaja.

Kukin toimielin itse päättää talousarvion käyttösuunnitelman. Käyttösuunnitelma tulee esittää kunnanhallitukselle. Tavoitteena on olemassa olevien palvelujen ylläpitämisen turvaaminen. Edellä mainituista poiketaan siinä tapauksessa, että valtuusto on jollekin tulosalueelle erikseen vahvistanut ns. sitovan perustelun, jolla määrätään ko. tulosalueen yksittäisestä menosta tai tulosta tulosalueen määrärahaa tai tuloarviota tarkemmin.

Tuloslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja -tuottojen ja tilinpäätössiirtojen osalta.

Rahoituslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova antolainauksen muutosten (uudet antolainat ja lainojen lyhennykset), lainakannan muutosten (uudet talousarviolainat ja lainojen lyhennykset) ja oman pääoman muutosten osalta.

2.6. Henkilöstösuunnitelma

Vesannon kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2022 uuden palvelumallin ja vuonna 2023 hallintomallin ja luottamushenkilöorganisaation. Hallintomalli määrittää henkilötyövuodet, joilla palvelumallia toteutetaan. Palvelumallia ja hallintomallia päivitetään vuosien 2023 ja 2024 aikana rakenteellisten muutosten vuoksi.

Syksyllä 2023 kunnanhallitus päätti käynnistää palkka- ja taloushallinnon ulkoistamisen kilpailutuksen. Tämä tulee muuttamaan merkittävästi koko hallintotoimiston työntekijöiden tehtäväkuvia.

VESANNON KUNNAN VAKINAINEN HENKILÖSTÖ TOIMISTOTTAIN 1.1.2023

Hallintotoimisto (12)

Kunnanjohtaja		1
Talous- ja hallintojohtaja		1
Taloushallintosihteeri		1
Kirjanpitäjä	avoin	1
Palkkasihteeri	+1 avoin virka	1
Toimistosihteeri	avoin	1
Palveluneuvoja	avoin	1
Vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö		1
Vastaava liikunnanohjaaja		1
Vapaa-aikasihteeri		1
Kirjasto-kulttuurisihteeri		1
Kirjastovirkailija		1

Sivistystoimisto (39)

Hallinnollinen rehtori- koulutustoimenjohtaja		1
Toimistosihteeri		1
Pedagoginen rehtori		1
Lehtori		8
Erityisopettaja		2
Opinto-ohjaaja		1
Päätoiminen tuntiopettaja		5
Luokanopettaja		5

Tekninen toimisto (1,5)

Asumis- ja ympäristöpalvelujohtaja/ rakennustarkastaja		1
Ma. rakennustarkastaja (50%)		1

Koulunkäynnin ohjaaja	4	
Varhaiskasvatusjohtaja	1	YHTEENSÄ 53
Varhaiskasvatuksen opettaja	3	
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	6	
Koulunkäyntiavustaja	1	
Perhepäivähoitaja	1	
Yhdistelmätyöntekijä	1	
Ruokapalvelutyöntekijä	2	

Vesannon kunnan henkilöstön ikäjakauma 1.1.2023 (määräaikaiset mukana)

IKÄ	NAISIA		MIEHIÄ		YHTEENSÄ	
						2023
alle 20 -vuotiaat						
20 - 24 -vuotiaat						
25 - 29 -vuotiaat						
30 - 34 -vuotiaat						3
35 - 39 -vuotiaat						6
40 - 44 -vuotiaat						8
45 - 49 -vuotiaat						4
50 - 54 -vuotiaat						9
55 - 59 -vuotiaat						16
60 - 64 -vuotiaat						14
65 -vuotiaat						2
Yhteensä						62

KÄYTTÖTALOUS

3.1. Keskusvaalilautakunta

Palvelukuvaus

Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa ja tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti, valvoo vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta.

Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakoöänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

28.1.2024 toimitetaan presidentinvaali ja 9.6.2024 europarlamenttivaalit.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Vaalit järjestetään lain ja asetusten mukaan huomioimalla myös terveysviranomaisten ohjeistukset.	Vastuutaho: Keskusvaalilautakunta, viranhaltijat	

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen tiedottamalla.	Vastuutaho: Keskusvaalilautakunta Äänestys-%, äänestäjät	

Tilivelvolliset: talous- ja hallintojohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Vaalit	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	4 638,60	3.600,00	11.300,00	11.300,00		11.300,00
Toimintamenot	-5.349,71	-5.920,00	-15.270,00	-15.270,00		-15.270,00
Toimintakate	-711,11	-2.320,00	-3.970,00	-3.970,00		-3.970,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	46,90	-390,00	-950,00	-950,00		-950,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.2. Tarkastuslautakunta

Palvelukuvaus

Valtuusto asettaa kuntalain mukaisesti tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultaikin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos nostaa esiin seuraavia asioita:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Tällä oikeutuksella tarkastuslautakunta voi ottaa aktiivisesti kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueita arviointikertomuksissa ovat esimerkiksi hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, ennaltaehkäisevät palvelut ja varhainen tuki, hyvinvointia ja terveyttä edistävä ympäristö ja palvelut, hyvinvointijohtamisen kehittäminen, työhyvinvointikuntaorganisaatiossa, liikunnan ja osallisuuden edistäminen. Tarkastuslautakunnan ottautuminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointiin vaikuttaa kunnan saamiin HYTE-kertoimesta laskettaviin valtionosuuksiin.

Varsinaisesta hallinnon ja talouden tarkastamisesta vastaa JHTT-tarkastusyhteisö. Tehtävän hoitamiseen on arvioitu käytettävän 6 päivää vuodessa. Lisäksi tilintarkastajan tehtäviin kuuluvat tarkastuslautakunnan tukipalvelut. Tarkastuslautakunta käynnisti tilintarkastusyhteisön ja yhteisöksi valikoitui Itä-Suomen Tilintarkastus Oy.

Tilintarkastus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-13.226,66	-14.470,00	-19.950,00	-19.950,00	-19.950,00	-19.950,00
Toimintakate	-13.226,66	-14.470,00.	-19.950,00.	-19.950,00.	-19.950,00.	-19.950,00.
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-2.240,48	-1.020,00	-1.240,00	-1.240,00	-1.240,00	-1.240,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.3. Kunnanhallitus

Vesannon kunnanhallitus vastaa kunnan yleishallinnosta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, työllisyyspalveluista, elinkeinotoimesta, maaseutuhallinnosta.

3.3.1. Yleishallinto

Palvelukuvaus

Yleishallinto sisältää kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen toiminnan, kunnan yleisjohdon, keskitetyt toimisto- ja talouspalvelut, henkilöstöhallinnon, verotuksen, joukkoliikenteen ja pesulan.

Hallintotoimisto vastaa kunnan tukipalveluista. Tavoitteena on hyvinvoiva ja ammatillisesti osaava henkilöstö, joka tuottaa kunnan tukipalvelut pitkällä tähtäimellä suunnitelmallisesti, taloudellisesti ja muutokset ennakoiden. Hallintotoimistossa työskentelevät kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, asumis- ja ympäristöjohtaja/rakennustarkastaja, määräaikainen rakennustarkastaja, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö, palkkasihteeri, taloushallintos sihteeri, kirjanpitäjä, toimistos sihteeri. Vuonna 2024 on tarkoitus päättää mahdollisesta palkka- ja taloushallinnon ulkoistamisesta. Tämä aiheuttaa muutoksia kaikkien hallintotoimistossa työskentelevien tehtävänkuviiin.

Johtoryhmän vakituisina jäseninä toimivat kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja, asumis- ja ympäristöjohtaja/rakennustarkastaja, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö sekä elinkeinoasiamies. Laajennettuun johtoryhmään kuuluu lisäksi valtuuston ja hallituksen puheenjohtajisto. Hallintosäännön mukaan kunnanjohtaja kokoaa johtoryhmän.

Kunnan tietohallintopalvelut perusinfra ostetaan Istekiltä ja varsinaiset palvelut 1.1.2023 alusta Savon ICT:ltä. Kunnan vastinparina Savon ICT:lle toimii jatkossa talous- ja hallintojohtaja. Asianhallintajärjestelmänä on Canonin Therefore-järjestelmä. Myös muita mahdollisia asianhallintajärjestelmiä selvitetään vuonna 2024.

Hankinnat hoidetaan hankintastrategian ja -ohjeen mukaisesti. Sansian osakkuus mahdollistaa hankinta- ja sopimushallinnan palvelut, hankintakoulutukset sekä kanavat sähköiseen tilaamiseen.

Henkilöstöhallinto sisältää työterveyshuollon ja yhteistyötoimikunnan kustannuspaikat. Kunnan työterveyspalvelut tuottaa Pihlajalinna. Kunnan työterveyshuollon sopimus sisältää vain lakisääteiset tarkastukset eli on ns. minimisopimus. Työterveyshuollon määräraha perustuu edellisen vuoden käyttöön. Lisäpalveluna työterveyshuollon sopimukseen kuuluu viiden kerran ratkaisukeskeinen terapia.

Yhteistyötoimikunnan talousarvioon on sisällytetty kaikkien luottamus- ja työsuojelutehtävissä toimivien koulutus-, matka- ja palkkakulut. Yhteistyötoimikunnan kustannuksiin on varattu määräraha myös henkilöstön työhyvinvointiin liittyviin tapahtumiin sekä työntekijöiden tyhy-setelille.

Kunnassa toimii oma pesula. Pesulan toimintaa tarkastellaan vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunnanhallituksen käytettäväksi tarkoitettuun määrärahaan annetaan käyttöoikeus myös kunnanjohtajalle. Kunnanhallituksen toimintayksikölle kuuluvat Pohjois-Savon Liiton ja Suomen Kuntaliiton yhteistointaosuudet.

Hallintokunnat voivat omilla talousarviomäärärahallaan tarvittaessa palkata henkilöitä palkkatuella. Lisäksi hallintokunnat voivat ottaa työmarkkinatuen harjoittelijoita. Myös nuoret kesätyöntekijät hallintokunnat palkkaavat tarpeensa mukaan omilla talousarviomäärärahoillaan yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Kunnan maksuosuus tuotettavista kuljetuspalveluista on kasvanut, kun valtio (ELY) keskittyy ainoastaan kuntakeskusten välisen liikenteen tukemiseen. Kaikille kyläkunnille järjestetään asiointikuljetus vähintään kerran viikossa. Kuljetuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2020 ja sopimukset sitovat kuntaa kolme sopimusvuotta sekä erikseen sovittavat optiovuodet. Vuonna 2024 otetaan käyttöön toinen optiovuosi.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Tukipalvelut tuottavat laadukkaat ja ajantasaiset talous-, palkka-, henkilöstö-, ICT-, arkisto- ja asiakirjahallintopalvelut.</p>	<p>Vastuutaho: Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, viranhaltijat, työntekijät.</p> <p>Mittari: Palveluiden digitalisaatioon on resursoitu ja käsityön määrä vähennetty minimiin.</p>	

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Talousarvio ja tilinpäätös valmistuvat lakisääteiseen aikaan. Mahdollinen ulkoistaminen selvitetään vuoden 2024 aikana.</p>	<p>Vastuutaho: Kunnanhallitus, viranhaltijat</p> <p>Mittari: Kunnanhallitus on käsitellyt täydellisen tilinpäätöksen maaliskuun lopussa.</p> <p>Valtuusto on käsitellyt talousarvion joulukuun loppuun mennessä ja tilinpäätöksen kesäkuun loppuun mennessä.</p> <p>Mittari: Oman työn hinta vs. ulkoistetun työn hinta.</p>	
<p>Pesulan toimintaa tarkastellaan vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä. Pesula myydään ulkoiselle toimijalle, mikäli sen toimintatuotot eivät kata menoja.</p>	<p>Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja</p> <p>Mittari: Pesula kattaa menonsa tuuloillaan</p>	
<p>Sähköisen arkisto otetaan täysimittaisesti käyttöön.</p>	<p>Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja</p> <p>Mittari: Toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat (100 %) on arkistoitu vain sähköisessä muodossa.</p>	

<p>Sisäisen valvonnan ohjeistus päivitetään ajan tasalle ja sisäisen valvonnan prosessit ovat ohjeistuksen mukaiset.</p>	<p>Viranhaltijapäätökset (100 %) on allekirjoitettu sähköisesti ja arkistoitu sähköiseen arkistoon.</p> <p>Uudet, 1.1.2024 alkavat sopimukset (100 %) on arkistoitu sähköiseen arkistoon.</p> <p>Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, viranhaltijat</p> <p>Mittari: Sisäisen valvonnan prosessi on toteutunut sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.</p> <p>Esittelijöillä ja johtavilla viranhaltijoilla on yhteneväiset käytänteet raportoinnissa ja dokumentoinnissa.</p>	
<p>Taloushallinnon prosesseja kehitetään.</p>	<p>Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja</p> <p>Mittari: Eräntyneiden saamisten perintä on tapahtunut ohjeiden mukaisesti (100%).</p> <p>Vuokra- vesi- ja jätevesilaskutus toimii oikea-aikaisesti ja myyntisaamisten määrä on vähentynyt.</p> <p>Poistosuunnitelma on ajan tasalla.</p>	
<p>Tietoturva- ja tietosuojasaamista vahvistetaan.</p>	<p>Vastuutaho: kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja</p> <p>Mittari: Koko henkilöstö on suorittanut Navisec-tietoturva- ja tietosuojakoulutuksen v. 2024 aikana.</p>	
<p>Kotisivujen saavutettavuutta parannetaan.</p>	<p>Vastuutaho: kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja</p> <p>Mittari: Kaikki dokumentit täyttävät saavutettavuusvaatimukset.</p> <p>Yleisessä tietoverkossa olevat dokumentit ja ohjeet ovat ajan tasalla.</p>	

Tilivelvolliset: kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja

Riskit

Yleishallinnon riskinä ja ohut organisaatio ja osaaminen vain yhden henkilön varassa. Jatkuvat muutokset ovat verottaneet jaksamista.

Kunnan rakennusten tasearvot ovat yhteensä 10,091 Meur (kiinteät rakenteet ja laitteet 1,26 Meur). Rakennuskantaan liittyy riski koskien mm. hyvinvointialueiden vuokrasopimuksia. Kiinteistöjen uudet vuokrasopimukset ovat voimassa 3 + 1 vuotta ja siirtyvät vuokrasopimukset 3 vuotta. Mikäli hyvinvointialue ei jatkossa vuokraa tiloja, kunta menettää vuokratulonsa (v. 2023 90.000€). Poistoja voidaan joutua tekemään yhdellä kertaa (kolmen vuoden aikana) alaskirjaamalla omaisuus. Tämänkin jälkeen kunnalle voi tulla menoja omaisuuden purkamisen vuoksi. Kunnan hyvinvointialueelle vuokrattuja kiinteistöjä koskee myös yhtiöittämisvelvoite, jonka myötä vuokratulot siirtyvät perustettavalle yhtiölle.

Palveluyhtiö Viisarit Oy:n taloudellisen tilanteen korjautuminen vaatii yhtiöltä toiminnan tuloksellisuuden ja tehokkuuden lisäämistä ja omistajakunnilta yhteistä tahtoa. Omistajakuntien yhteinen tahtotila ei ole selkeä.

Ukrainan ja Venäjän sodasta johtuen raaka-aineiden ja hyödykkeiden hinnat sekä korot ovat nousseet voimakkaasti. Hintojen nousu ja yleinen epävarmuus kurittavat niin julkista sektoria kuin yksittäistä kuntalaistakin.

Työllisyysuudistus ja kotouttamisvastuun siirtyminen kunnille aiheuttaa kustannuspaineita.

Hankkeet

Vesannon kunnan omia hankkeita ei ole vuodelle 2024.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

Yleishallinto	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	1.507.649,49	97.000,00	59.800,00	59.800,00	59.800,00	59.800,00
Toimintamenot	-3.090.759,93	-1.013.790,00	-958.900,00	-958.900,00	-958.900,00	-958.900,00
Toimintakate	-1.583.110,44	-946.790,00	-899.100,00	-899.100,00	-899.100,00	-899.100,00
Poistot ja arvonalentumiset	-300.604,98	-52.610,00	-33.170,00	-33.170,00	-33.170,00	-33.170,00
Laskennalliset erät	12.391,28	468.450,00	419.070,00	419.070,00	419.070,00	419.070,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.3.2. Maaseutuhallinto

Maaseutuhallinto

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: maaseutujohtaja Juha Nykänen

Toiminta-ajatus

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittamisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu.

Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Maaseutuhallinnon lakisääteisiä tehtäviä ovat viljelijätukihallinto, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen valtion varoista, eläintenpitäjän ja eläinten pitopaikkojen rekisteröinti sekä hukkakauran torjuntaan liittyvät tehtävät. Yhteistoiminta-alueen isäntäkunta Siilinjärvi on tehnyt Ruokaviraston kanssa maksajavirastosopimuksen, missä on määritelty palvelutavoitteet viljelijätukihallinnon osalta.

Viljelijätukihaussa on siirrytty täysin sähköiseen hakuun. EU:n uuden rahoituskauden toimeenpanon myötä on maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden tehtäväksi tullut lisää asiantuntijatyötä. Hallinnolliset tarkastukset ovat lisääntyneet ja uutena tehtävänä on tullut maataloustoiminnan satelliittiseurannan kuvatulkittehtävät.

Maaseudun kehittäminen tähtää siihen, että maaseudulla on hyvät edellytykset monenlaiselle yritystoiminnalle ja eri-ikäisten ihmisten asumiselle. Kehittämistyössä pyritään näkemään erilaisten alueiden mahdollisuudet ja edistämään niitä.

Maatilataustaiseen yritystoimintaan liittyviä asiantuntijapalveluja sekä kehittämistoimiin liittyvää kokonaisvaltaista neuvontaa ja ohjausta annetaan maaseutuhallinnon yhteispalveluyksiköllä käytössä olevien resurssien puitteissa. Erilaisia kehittämistoimenpiteitä tehdään tiiviillä yhteistyöllä muiden maaseudun kehittämistoimijoiden kanssa.

Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan painopisteet ja menettelyt

Talousarvion toteutumista valvotaan kuukausittaisilla raportoinnilla sekä kolmannesvuosittain toteutettavalla valtuustoraportoinnilla. Toiminnasta raportoidaan myös sopimuskuntia ja toteumaraportit käsitellään maaseutulautakunnassa. Maaseutupalvelun toiminnan toteutumisesta valvotaan myös ruokaviraston toimesta. Tietoturvan osalta maaseutuhallinnossa on toimeenpantu maksajaviraston tietoturvapoliittikan tietoturvallisuuden hallintamallin ISO/IEC 27001:2013-pohjaiset vaatimukset ja soveltamistapa. neuvontaa ja ohjausta annetaan maaseutuhallinnon yhteispalveluyksiköllä käytössä olevien resurssien puitteissa. Erilaisia kehittämistoimenpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyöllä muiden maaseudun kehittämistoimijoiden kanssa.

Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan painopisteet ja menettelyt

Talousarvion toteutumista valvotaan kuukausittaisilla raportoinnilla sekä kolmannesvuosittain toteutettavalla valtuustoraportoinnilla. Toiminnasta raportoidaan myös sopimuskuntia ja toteumaraportit käsitellään maaseutulautakunnassa. Maaseutupalvelun toiminnan toteutumisesta valvotaan myös ruokaviraston toimesta. Tietoturvan osalta maaseutuhallinnossa on toimeenpantu maksajaviraston tietoturvapoliitiikan tietoturvallisuuden hallintamallin ISO/IEC 27001:2013-pohjaiset vaatimukset ja soveltamistapa.

Henkilöstö

Isäntäkunnan palveluksessa on 11 maaseutuhallinnon tai maaseudun kehittämistehtävää hoitavaa vakituista viranhaltijaa.

Henkilötyövuodet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kokonaishenkilöstö	11,5	11	11	11	10,5
Vanhuuseläketapahtumat		1			
Eläköityvien korvausrekrytoinnit		1			

Tavoitteet 2022–2025

Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Seurattavat mittarit	Riskiarvio
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
Osallistutaan yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaviin kehityshankkeisiin	Osallistutaan maatilayritysten kilpailukykyä investointeja, omistajanvaihdoksia ja yrittäjien hyvinvointia edistäviin kehittämishankkeisiin ja -toimenpiteisiin sekä maaseudun elinkeinojen toimintaympäristön ja työvoiman saantia edistäviin kehittämistoimenpiteisiin.	Kehittämistoimenpiteet	Valtion säästötoimet maaseudun kehittämisrahoitukseen
Henkilöstön koulutustarjonta tukee kehittämistoimintaa.	Riittävä, asiakkaiden tarpeisiin ja maksajavirastotehtävien vaatimuksiin vastaava osaaminen maaseutuohjelman toimeenpanoon	Koulutukset Asiakaspalautteet	Äkillisiä muutoksia lainsäädännössä ja ohjeissa ei ehditä omaksua toimeenpanon kannalta riittävällä laajuudella
Palveluverkko vastaa kunta-laisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Sydän-Savon maaseutupalvelu toimii entistä tiiviimmin osana täydentyvää verkostoa, missä maatalouden eri viranomais- ja kehittämistahot sekä sidosryhmät tekevät yhteistyötä asiakaslähtöisesti, valmentajamaisella otteella	Toimintakulut Verkostoyhteistyö	Yhteistyö ei toimi riittävällä tavalla

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1610	1600	1505	1450	1400
Maksetut maataloustuet, M€	62	60	60	60	60
Maaseutuviranomaistehtävät					
- Maatila / htv	171	178	167	161	161
- €/aktiivimaatila	358	390	425	450	460
- €/kasvulohko	15,15	16,38	16,84	17,17	16,98
Maaseutuyritysten kehittäminen*					
- €/aktiivimaatila	87,01	93,70	107,50	114	114
- €/maaseutualueen asukas	2,10	2,15	2,43	2,48	2,48

*ei sisällä erillisten kehittämishankkeiden kuntavastinrahaa

**Maaseutuhallinto
Tuloslaskelma**

	TP2022	KS2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot (ulk)	627 960	679 640	703 223	717 733	706 400
Vuokratuotot (ulk)	6 405	6 400	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	634 365	686 040	703 223	717 733	706 400
Henkilöstökulut	-581 874	-602 559	-621 204	-636 274	-630 000
Muiden palv. ostot (ulk)	-21 597	-41 005	-41 000	-41 000	-41 000
Palvelujen ostot (sis)	-38 968	-47 534	-51 722	-52 318	-53 400
Aineet, tavarat ja tarv (ulk)	-4 802	-9 485	-9 400	-9 400	-9 400
Avustukset	-14 397	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Muut kulut	-62 608	-69 630	-68 100	-69 008	-61 200
TOIMINTAKULUT	-726 240	-785 213	-806 426	-823 000	-810 000
TOIMINTAKATE	-91 874	-99 173	-103 203	-105 267	-103 600

TOIMINTAKULUT KUSTANNUSPAIKOITTAIN TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLE

	TP 2022	KS 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Maas. viranom. palvelut	576 032	624 438	640 287	653 000	645 000
Kehittäminen	140 081	149 919	161 782	165 000	160 000
Muut palvelut	3 716	4 497	4 357	5 000	5 000

KUNTAOSUUDET 2024

	Viranomaispalvelut	Kehittäminen	Muut	YHTEENSÄ
KAABI	26523	6499		33022
KUOPIO	293375	71557		364932
LEPPÄVIRTA	62849			62849
RAUTALAMPI	39013	7709	3197	49919
RAUTAVAARA	14934	2869		17803
SIILINJÄRVI	65829	36213	1161	103203
SUONENJOKI	41819	14197		56017
TERVO	16442	4236		20679
TUUSNIEMI	27729	7242		34971
VARKAUS	14232	4514		18746
VESANTO	32541	6745		39285

TA-TILASTO 24

<i>Kunnan nimi</i>	Tilojen lkm	Kasvulohkojen lkm	Kokonaispinta-ala, ha	Maksettu tuki € vuonna 2022	Tukihakemusten lkm
KAABI	58	1 855	2 506	2 488 550	337
KUOPIO	649	17 402	33 863	31 042 670	3 509
LEPPÄVIRTA	182	3 898	5 362	4 058 295	748
RAUTALAMPI	99	2 203	4 218	3 608 648	532
RAUTAVAARA	37	760	1 374	1 308 607	225
SIILINJÄRVI	139	3 607	8 367	7 412 878	685
SUONENJOKI	109	2 687	4 255	3 216 048	490
TERVO	44	882	1 661	1 437 562	222
TUUSNIEMI	68	1 894	2 775	2 207 904	324
VARKAUS	43	784	988	771 357	163
VESANTO	78	2 041	3 370	2 667 341	426
	1 506	38 013	29 68 739	60 305 699	7 661

*) maaseutualue

<i>Maaseututoimi</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-40.146,88	-39.260,00	-40.270,00	-40.270,00	-40.270,00	-40.270,00
Toimintakate	-40-146,88	-39.260,00.	-40.270,00.	-40.270,00.	-40.270,00.	-40.270,00.
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-261,43	-80,00	-60,00	-60,00	-60,00	-60,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.3.3. Työllisyyspalvelut

Palvelukuvaus

TE-palvelu-uudistus toteutuu 1.1.2025. Valtio siirtää työllisyyden hoidon kuntien perustamille työllisyysalueille. Vesannon kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen vuoden 2025 alusta lähtien. Työllisyysalue tuottaa vain lakisääteiset palvelut ja kunta täydentävät palvelut.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Työllisyyspalvelun kunnan tarpeen hahmottuminen vuoden 2024 aikana.	Vastuutaho: Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja. Mittari: Työllisyyspalveluiden resursoinnista on näkemys vuoden 2024 loppuun mennessä.	

KUNNANHALLITUSTA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Kunnanhallitus on tietoinen työllisyysalueen kehittämisestä ja pohtii aktiivisesti Vesannon työllisyyspalvelun rakentamista yhdessä naapurikuntien kanssa.	Vastuutaho: kunnanjohtaja, kunnanhallitus Mittari: Työllisyyspalveluiden resursoinnista on näkemys vuoden 2024 loppuun mennessä.	

Tilivelvolliset: kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Riskit

Työllisyyspalveluiden riskinä on työttömyyden kasvu vuonna 2024. Kunnassa ei ole tällöin työllisyysasiantuntijaa. Myös työmarkkinatuen kuntaosuus nousee edellä mainitusta syystä. Vuosi 2025 on vielä haastavampi johtuen työttömyysetuuksien alkamisesta jo 100 työttömyyspäivän jälkeen (nyt 300 päivää).

Hankkeet

Vesannon kunnan omia työllisyys Hankkeita ei ole vuodelle 2024. Hanke naapurikuntien kanssa on lähes välttämätön, mikäli kunta ei voi/pysty perustamaan vakanssia työllisyyden hoitoon.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

<i>Työllisyyspalvelut</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-106.769,94	-115.500,00	-107.610,00	-217.610,00	-217.610,00	-217.610,00
Toimintakate	-106.769,94	-115.500,00	-107.610,00	-217.610,00	-217.610,00	-217.610,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät		1.230,00	-160,00	-160,00	-160,00	-160,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

<i>Kunnanhallitus</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	1.512.288,09	70.600,00	71.100,00	71.100,00	71.100,00	71.100,00
Toimintamenot	- 3.256.253,12	- 1.188.940,00	- 1.142.000,00	- 1.142.000,00	- 1.142.000,00	-1.142.000,00
Toimintakate	- 1.743.965,03	- 1.118.340,00	- 1.070.900,00	- 1.070.900,00	- 1.070.900,00	-1.070.900,00
Poistot ja arvonalentumiset	-300.604,98	-52.610,00	-33.170,00	-33.170,00	-33.170,00	-33.170,00
Laskennalliset erät	9.936,27	465.730,00	376.450,00	376.450,00	376.450,00	376.450,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.4. Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta

Vesannon vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja kirjaston, liikuntatoimen, ja nuorisotoimen järjestämisestä. Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunnalle kuuluu myös vastuu kotouttamisesta, etsivästä nuoristyöstä ja ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä.

3.4.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Palvelukuvaus

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluissa on tavoitteena edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta. Palvelualueella tuotetaan ennaltaehkäiseviä palveluita ja toimia sekä luodaan mahdollisuuksia omatoimiselle hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntastrategia ohjaa vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluita. Vahvimmat linkitykset toiminnallamme on strategiatavoitteisiin: *Luonto vetovoimatekijänä, luovuuden ja hyvinvoinnin lähteenä, Yhteisöt ja verkostot voimavarana* sekä *Erilainen ja omanlainen Vesanto*. Laadittujen hyvinvointitavoitteiden toteutumista seurataan osana talousarvioprosessia. Käytännön tasolla hyvinvointia edistävien tavoitteiden näkyvät toiminta- ja taloussuunnitelmassa sitovina tavoitteina.

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluissa työskentelee 6 työntekijää kirjaston, kulttuurin, nuorisotyön, etsivän nuorisotyön sekä liikunnan alueille. Vuonna 2024 myös kotouttaminen on osa vapaa-aika- ja liikuntapalveluita. Hyte- kertoimen mukaan laskettu, kunnan terveyden edistämisen aktiivisuudesta ja –tuloksista kertova valtionosuus on viimeisimmän tiedon mukaan vuonna 2024 32 838€.

Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2024

Lähtökohtana Vesannolla on se, että palvelut tuotetaan ihmislähtöisesti. On tärkeää tietää, miten Vesannon asukkaat voivat ja millaisia tarpeita heillä on. Palveluita halutaan kehittää todellisen tarpeen pohjalta. Vuoden 2023 hyvinvointitavoitteet kytkeytyvät hyvinvointivajeiden lisäksi kuntastrategiaan, laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteisiin sekä Pohjois- Savon yleisiin hyvinvointitavoitteisiin. Yleisten hyvinvointitavoitteidentavoitteiden pohjalta johdetaan erilliset, tarkennetut toimintatavoitteet eri hallinnonaloille toiminnan suunnitteluun. Tavoitteet pyritään saavuttamaan kunnan, kolmannen- ja neljännen sektorin sekä alueellisten ja valtakunnallisten verkostojen yhteistyöllä. Sote- palveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle tiivis ja saumaton yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen kanssa on ehdottoman tärkeää. Lisäksi kunnassa ja alueella toimivat hankkeet tukevat osaltaan tavoitteiden saavuttamisessa ja mahdollistavat monipuolista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Yleiset koko kuntaa koskevat tavoitteet:

Mielen hyvinvoinnin lisääntyminen

- Mielenterveysmetsä pururadan maastoon (Kansanterveyttä metsästä toimintamalli)
- Tiivis yhteistyö Arjen ilo- ja tuki- hankkeen kanssa
  - o Vierellä kulkija- toimintamalli.
- Tunnetaitojen toteuttaminen koulussa ja varhaiskasvatuksessa. Vuosikello.
- Kulttuurikaveri/kulttuuriluotsi- toimintamalli.
- Yhteistyö Mieliteko-hankkeen kanssa

Osallisuuden vahvistuminen

- Yksinäisyyden väheneminen
  - o Vierellä kulkija- toimintamalli
- Kyläkummi-toiminnan kehittäminen
- Tapahtumien ja toiminnan jalkautuminen keskustan lisäksi sivukylille
  - o Liikunta, nuoriso, kulttuuri/kirjasto
- Ideointi- ja palautekanavan käyttöönotto ja hyödyntäminen
  - o Palautteeseen vastaamisen tehostaminen
  - o ideoiden jatkokäsittelyprosessin kehittäminen
- Henkilöstön tukeminen muutoksessa (kunnan rakennemuutos, taloushallinnon selvitys, palvelumallin jalkauttaminen, työhyvinvoinnin tukeminen)
- Järjestetään vuosittain vapaaehtoistyön verkostopäivä toimijoille.
- Kulttuurikaveri/kulttuuriluotsi- toimintamalli

Luonto hyvinvoinnin lähteenä eri-ikäisille kuntalaisille

- Kansanterveyttä metsästä toimintamallin käyttöönotto kaikilla toimialoilla
  - o Humalavuoren reitistön kehittäminen (perusparannus, eri sisältöiset reitit).
  - o Datan kerääminen kävijämäärästä
- Luonnon hyödyntäminen toimintaympäristönä (päiväkotit, koulu, vapaa-aika jne.)

Terveellisten elintapojen edistäminen

- Liikunnalliseen ja terveelliseen elämäntapaan kannustaminen
  - o asiantuntijaluennot
  - o matalan kynnyksen liikuntatoiminta
  - o liikuntaneuvonnan tarjoaminen vähän liikkuville
- Hävikkiruoan ohjaaminen vähävaraisille/ tarvitseville
- Työhyvinvoinnin lisääminen mm. työpaikkaliikunnan kautta
  - o Kuntosaliryhmä
  - o Taukojummat. Lyhyet taukojummat työajalla

Vanhemmuuden vahvistuminen

- Asiantuntijaluennot
- Mummikummi- toiminnan kartoittaminen

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Vesannon kunnan, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin yhdyspintojen kehittäminen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edistämiseksi	Vastuutaho: valtuusto, kunnanhallitus, vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö Mittari: Toteutunut yhteistyö, kehitetyt toimintamallit	

VAPAA-AIKA- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Kuntalaisten, erityisesti nuorten mielen hyvinvointi kohenee</p> <p>Yksinäisyyden kokeminen vähenee</p> <p>Arjen aktiivisuus lisääntyy</p> <p>Parannamme kuntalaisten osallisuuden mahdollisuuksia</p> <p>Luonto toimii hyvinvoinnin lähteenä kuntalaisille</p>	<p>Vastuutaho vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö</p> <p>Palvelut lävistävää mielen hyvinvointia tukeva työ. Mittari: positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus. Kokeemukset vierellä kulkija- toimintamallista.</p> <p>Vierellä kulkija- toimintamallin jalkautuminen ja saadut tulokset. Mittari: Koettu yksinäisyys vähenee.</p> <p>Hyvin ylläpidetyt ja laadukkaat liikuntapaikat. Järjestetyt ryhmät ja tapahtumat Mittari: Liikuntaryhmiin osallistuneiden määrä, liikuntapaikkojen käyttäjien määrä</p> <p>Kehitetään kuntalaisten osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksia (evaus, kunnan kehittäminen)</p> <p>Suunnitellut ja ylläpidetyt reitit, virkistysalueet ja uimaranta</p>	

Tilivelvolliset: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö

Riskit Ohut organisaatio, taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa toimenpiteitä

Hankkeet: Yhteistyö Arjen Ilo ja Tuki- ja Mieliteko- hankkeiden kanssa.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

<i>Hyvinvointi ja terveys</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot		31.500,00	31.500,00	31.500,00	31.500,00	31.500,00
Toimintamenot	-14.108,05	-80.850,00	-117.560,00	-117.560,00	-117.560,00	-117.560,00
Toimintakate	-14.108,05	-49.350,00	-86.060,00	-86.060,00	-86.060,00	-86.060,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-310,20	-7.950,00	-6.360,00	-6.360,00	-6.360,00	-6.360,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.4.2. Vapaa-aikatoimi

Palvelukuvaus

Vapaa-aikatoimi tarjoaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja kaikille kuntalaisille. Yhteisenä periaatteena palvelujen järjestämisessä on eri-ikäisten ryhmien huomioiminen palveluntarjonnassa sekä monikulttuurisuus ja suvaitsevaisuuden lisääminen.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi tarjoaa monipuolisia liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia liikunnan harrastajille. Liikuntatoimi koordinoi liikunta-alueiden ylläpitotoimia yhdessä Viisarit Oy:n ja kuntalaisten kanssa. Liikuntatoimesta ohjataan kaikenikäisille kuntalaisille matalan kynnyksen liikuntaa sekä toteutetaan aktiivista yhteistyötä järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Nuorisotoimi

Nuorisotyöhön kuuluu ohjata ja tukea nuoria kerhojen sekä ohjatun nuorisotilatoiminnan kautta. Nuorisotoimi tekee yhteistyötä etsivän nuorisotyön, eri yhdistysten ja toimijoiden sekä lähialueiden kuntien kanssa. Nuorisotoimi aktivoi ja tukee nuorisovaltuuston toimintaa ja työntekijä on läsnä kokouksissa.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on lakisääteistä kunnan toimintaa. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä ja ohjata alle 29-vuotiaita koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevia nuoria yksilöllisesti heidän tarvitsemiinsa palveluihin hakeutumisessa. Etsivään nuorisotyöhön saadaan avilta hankerahoitusta, joka määrittelee osaltaan työn kohderyhmää ja toimenpiteitä.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuritilaisuuksia eri-ikäisille kuntalaisille erityisryhmiä unohtamatta ja järjestää kaikille avoimet kunnan juhlatilaisuudet (mm. itsenäisyysjuhla). Kulttuuritoimi tukee kulttuuritapahtumien järjestämistä ja niistä tiedottamista.

Kulttuuritoimi panostaa lasten ja nuorten kulttuurikasvatukseen tarjoamalla erilaista kulttuuritoimintaa varhaiskasvatukselle ja koululle. Lisäksi huomioidaan kasvavan eläkeläisväestön sekä palvelukeskuksessa asuvien vanhusten että erityisryhmien kulttuuritarjonta. Kulttuuritoimen keskeisiä toimintamuotoja ovat mm. erilaiset tapahtumat, konsertit, teatteriesitykset, näyttelytoiminta sekä kotiseutuarkiston ylläpitäminen.

Kirjaston kokoustila mahdollistaa pienimuotoisten tapahtumien järjestämisen. Kokoustilan käyttö on järjestöille maksutonta.

Vesannon kunnankirjaston palvelukuvaus

Vesannon kunnankirjasto tarjoaa kirjastopalveluja Vesannon kunnan asukkaille. Kirjasto on avoin myös kaikille muille asiakkaille. Vesannon kirjasto kuuluu Rutakko-kirjastoverkkoon, joka tuo laajemmat aineiston käyttömahdollisuudet käyttäjille. Vesannon kirjasto palvelee asiakkaita arkipäivisin ja omatoimikirjastona päivittäin 7 - 21.

Vesannon kunnankirjaston asiakaspalveluperiaatteet

Palveluhenkisyys

Asiakaspalvelu on tärkein tehtävämme. Haluamme palvella asiakasta laadukkaasti ja tehokkaasti. Olemme helposti lähestyttäviä ja meillä on aito pyrkimys ymmärtää asiakkaan tarpeita. Varmistamme tiedonkulun asiakaspalvelutilanteissa ja ohjaamme tarvittaessa asiakkaan hakemaan tietoa muualta. Pyrkimyksenämme on kehittää helposti saatavilla olevia asiakaslähtöisiä palveluja.

Pätevyys

Olemme ammattitaitoisia informaatioalan osaajia. Kehitämme ammattitaitoamme varmistaaksemme ajantasaisen ja monipuolisen palvelutarjonnan. Ohjaamme ja opastamme asiakkaita myös omatoimiseen kirjastonkäyttöön.

Luotettavuus

Toimimme johdonmukaisesti ja luotettavasti yhteisiä sääntöjä noudattaen. Olemme vaitiolovelvollisia asiakkaita koskevissa asioissa. Käsittelemme ja arkistoidemme asiakastiedot luottamuksellisesti ja voimassa olevien lakien mukaisesti.

Kohteliaisuus

Kunnioitamme asiakasta. Olemme huomaavaisia ja ystävällisiä. Tervehdimme asiakasta ja puhumme hänelle kohteliaasti. Palvelemme asiakkaita yksilöllisesti ja kohtelemme heitä tasavertaisesti.

Vuorovaikutus

Tiedotamme palveluistamme aktiivisesti asiakkaillemme. Vältämme kirjastoslangia keskustellessamme asiakkaan kanssa. Keskenäisistä palvelutilanteista viestitämme työtovereille. Arvostamme asiakkaan antamaa palautetta ja kehitämme palvelujamme saadun palautteen pohjalta.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUSTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Vapaa-aikatoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja	Vastuutaho: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö	

<p>terveyttä sekä vahvistavat osallisuuden tunnetta.</p> <p>Viestintää kehitetään tukemaan kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia</p>	<p>Mittari: Toimintoihin osallistuneiden määrä Asiakaskyselyt, Tea -viisari</p>	
--	---	--

VAPAA-AIKA- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUSTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Liikuntatoimi</p> <p>Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy.</p> <p>Paikallisten liikuntajärjestöjen ja -toimijoiden kanssa tehdään hyvää yhteistyötä.</p> <p>Liikunnanohjaus monipuolistuu ja lisääntyy.</p> <p>Retkeilyreitit ja ulkoilualueet ovat hyvin hoidettuja ja houkuttelevia.</p>	<p>VASTUUSTAHO JA MITTARI</p> <p>Vastuutaho: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö</p> <p>Laadukkaat ja hyvin ylläpidetyt liikunta-alueet kunnassa ja niiden hyvä käyttöaste.</p> <p>Liikuntapaikkojen kävijämäärän ja harrastajien määrän seuranta.</p> <p>Teaviisari. kuntosalin käyttäjien määrä, liikuntahallin varaukset, pururata</p> <p>Järjestöfoorumit ja toteutunut järjestöyhteistyö</p> <p>Liikunnan ohjaus kylillä. Hankeyhteistyö.</p> <p>Mittari: Yhteisö- ja yksilöohjauksen määrät ja tapahtumat</p> <p>Terveysmetsän kehittäminen pururadan maastoon. Vuosittainen kunnostus, palautekyselyt</p>	
<p>Nuorisotoimi</p> <p>Nuoret ovat hyvinvoivia ja aktiivisia</p>	<p>Nuorten hyvinvoinnin tukeminen nuorisotyön keinoin. Keskustelu haastavissa elämäntilanteissa. Vanhempien tuki.</p>	

<p>Nuorten osallisuuden mahdollisuudet lisääntyvät</p> <p>Nuorisotilatoiminta tukee nuorten hyvinvointia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta</p> <p>Yhteistyö nuorisotoimintaa järjestävien järjestöjen, yhteisöjen ja muiden toimijoiden kanssa on aktiivista ja toimivaa.</p> <p>Luonto hyvinvoinnin lähteenä nuorille</p> <p>Diginuorisotyötä toteutetaan osana nuorisotyötä.</p> <p>Maahanmuuttajat huomioidaan nuorisotyössä.</p> <p>Etsivä nuorisotyö</p> <p>Nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen heidän erityistarpeensa huomioiden</p>	<p>Nuorisovaltuuston toiminnan aktivointi ja tukeminen. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen</p> <p>Aktiivinen, ohjattu nuorisotilatoiminta sekä jalkautuva nuorisotyö kylille.</p> <p>Mittarit: Nuorisotilojen käyttöaste ja toimintaan osallistuvien määrä. Toteutuneet kerhot ja jalkautumiskerrat. Asiakaskysely</p> <p>Yökahvilatoiminnan valvontavuorojen sopiminen, avustaminen tapahtumien järjestämisessä.</p> <p>Yhteistyö etsivän nuorisotyön, kirjasto/kulttuurityön, naapurikuntien nuorisotyön ja Niiniveden srk ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Mittari: Toteutuneet yhteiset toiminnot, leirit.</p> <p>Toteutuneet ja tavoittaneet kohtaamiset</p> <p>Ohjattua toimintaa luonnossa kunnan virkistyspaikkoja hyödyntäen</p> <p>Toimiminen eri some-alustoilla.</p> <p>Maahanmuuttajanuoria tuetaan ja kotoutetaan kuntaan sekä osaksi yhteisöä. Mittari: Toteutunut toiminta</p> <p>Nuorten kannustaminen ja tukeminen omien asioiden hoitamiseen</p>	
---	--	--

<p>Luonto hyvinvoinnin lähteenä nuorille</p> <p>Maahanmuuttajat huomioidaan etisivässä nuorisotyössä</p> <p>Yhteistyö nuorisotoimen, järjestöjen, yhteisöjen ja muiden toimijoiden kanssa on aktiivista ja toimivaa.</p> <p>Kirjastotoimi</p> <p>Kirjaston kokoelma on uudistuva, laadukas ja ajantasainen sekä valtakunnallisten suositusten mukainen.</p> <p>Lasten ja nuorten kirjastopalvelut ovat ajanmukaiset ja tarpeisiin mitoitettut.</p> <p>Yhteistyö koulun kanssa on jatkuvaa ja sujuvaa ja kirjastonkäyttöä opetetaan säännöllisesti.</p> <p>Oppilaille tarjotaan Rutakon lukudiplomia ja kirjasto huolehtii, että diplomilistoilla oleva kirjakokoelma on ajantasainen ja saatavilla</p> <p>Maahanmuuttajat huomioidaan</p>	<p>Nuorten kannustaminen ja tukeminen osallistumaan tapahtumiin ja tapahtumisen järjestämiseen, harrastuksiin jne. nuoren oman mielenkiinnon mukaan</p> <p>Retket, nuotiolla olo, valokuvaaminen, piirtäminen, kalastus luonnossa (nuoren oman mielenkiinnon mukaan)</p> <p>Toiminnasta tiedottaminen maahanmuuttajille ja ohjaaminen tarpeiden mukaan</p> <p>Yhteistyötä tehdään hva:n, nuorisotyön, järjestöjen, seurakunnan, kirjasto/kulttuurityön sekä naapurikuntien kanssa.</p> <p>Lainauksien ja kirjastokäyntien määrä. Uuden aineiston hankinta suhteessa asukaslukuun. Verkkokäyntien määrä.</p> <p>Rutakko-verkon yhteiskokoelma huomioidaan oman kokoelman hoidossa ja kartoittamisessa.</p> <p>Uutuushankinta lasten- ja nuorten aineistossa vähintään opetushallituksen suosituksen mukainen ikäluokkien koko huomioiden</p> <p>Luokkien kirjastokäyntien määrä/lv. Kirjastonkäytönopetuksen toteutuminen suunnitelman mukaan.</p> <p>Suoritettut lukudiplomit</p> <p>Toteutuneet maahanmuuttajille</p>	
--	--	--

<p>kirjastopalveluissa.</p> <p>Vesannon painopistealue Rutakon kokoelmaohjelmassa on Hyvinvointia luonnosta, luonto: terveysvaikutukset</p> <p>Kulttuuritoimi</p> <p>Kulttuuripalvelut ovat monipuolisia.</p> <p>Tapahtumatuotantoa kehitetään yhdessä kolmannen sektorin kanssa</p> <p>Kulttuuripalveluja tuotetaan yhteisöllisen asumisen yksiköihin.</p> <p>Varhaiskasvatuksen ja koululaisten kulttuuritapahtumia järjestetään vuosittain.</p> <p>Maahanmuuttajia osallistetaan tapahtumien järjestämiseen.</p> <p>Poikkihallinnollisen kulttuuriryöryhmä kokoontuu väh. 2x/vuosi</p>	<p>suunnatut kirjastopalvelut</p> <p>Toteutuneet aineistoesittelyt.</p> <p>Hyvinvointia tukevaa aineistoa pidetään esillä ja siitä tiedotetaan aktiivisesti.</p> <p>Kaikille kuntalaisille järjestettyjä kulttuuritapahtumia väh. 2 tapahtumaa/vuosi.</p> <p>Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt tapahtumat/vuosi</p> <p>Laadukas kulttuuritarjonta vähintään 2 krt/yksikkö</p> <p>Varhaiskasvatuksen kulttuuritarjonta väh. 2 krt/lapsi. Kaikki perusopetuksen oppilaat osallistuvat tapahtumiin vähintään 2 krt/koululainen.</p> <p>Tapahtumien ja osallistujien lukumäärä</p> <p>Teaviisari</p>	
--	---	--

Tilivelvolliset: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö

Riskit: Vapaa- aikatoimessa työskentelee 5 työntekijää, joilla jokaisella on pääsääntöisesti oma osaamisalueensa ja tehtävänsä. Riskinä voi nähdä mahdollisten poissaolojen korvaamisen. Työntekijän poissaolo voi ilmetä hetkellisesti toimintojen supistumisena.

Hankkeet: Liikuntatoimessa suunnitellaan pienimuotoisia Avin hankkeita. Ei muita suunniteltuja hankkeita.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

<i>Vapaa-aikatoimi</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	17.791,21	11.200,00	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.500,00
Toimintamenot	-466.206,31	-533.660,00	-463,590,00	-463,590,00	-463,590,00	-463,590,00
Toimintakate	-448.415,10	-522.460,00	-458.090,00	-458.090,00	-458.090,00	-458.090,00
Poistot ja arvonalentumiset	-39.908,09	-31.150,00	-34.210,00	-34.210,00	-34.210,00	-34.210,00
Laskennalliset erät	8.034,68	-34.350,00	-27.880,00	-27.880,00	-27.880,00	-27.880,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.4.3. Kotouttaminen

Palvelukuvaus

Kotouttamistyö on lakisääteistä ja sitä ohjaa Laki kotouttamisen edistämisestä. Kotoutumisen tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Kotouttaminen on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Viranomaisen tulee järjestää tulkkausapua asiakkaan sitä tarvitessa. Kuntien tulee tehdä maahanmuuttajille alkukartoitus sekä henkilökohtainen kotouttamissuunnitelma. Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan tulee huolehtia, että kunnan palvelut soveltuvat maahanmuuttajille sekä että maahanmuuttajille tarkoitetut lakisääteiset toimenpiteen ja palvelut järjestetään siten kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Vesannon kunta huolehtii lakisääteisistä kotouttamispalveluista	Vastuutaho: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, viranhaltijat Mittari: Lain edellyttämät toimet on tehty.	

VAPAA-AIKA- JA HYINVOINTILAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Kotouttaminen</p> <p>Maahanmuuttajien hyvinvointia ja kotoutumista tuetaan kaikilla palvelualueilla</p> <p>Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluita toteutetaan laadukkaasti</p> <p>Osallisuuden mahdollisuuksia tuetaan</p> <p>Tuetaan työllistymiseen</p>	<p>Vastuutaho: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, kunnanjohtaja, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö</p> <p>Maahanmuuttajille järjestetään tarvittava ohjaus, tuki ja tulkkaus.</p> <p>Alkukartoitukset ja henkilökohtaiset kotouttamissuunnitelmat tehdään kaikille.</p> <p>Maahanmuuttajia ohjataan ja tuetaan yhteiskunnan toiminnoissa ja tukien hakemisessa.</p> <p>Kielen opiskelua järjestetään hankkeen kautta. Kunta tukee maahanmuuttajia kielen opiskelussa mm. Oppimisympäristöjä mahdollistamalla</p> <p>Maahanmuuttajia ohjataan harrastuksiin ja vapaa-ajantoimintaan mukaan.</p> <p>Maahanmuuttajia kannustetaan mukaan tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen</p> <p>Maahanmuuttajia tuetaan työllistymään. Heille annetaan myös yritysjyysneuvontaa</p>	

Tilivelvolliset: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, kunnanjohtaja, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö

Riskit

Selkeänä riskinä on kotouttamisvelvoitteiden laiminlyönti, mikäli kunnassa ei ole jalkautuvaa työtä.

Hankkeet

Mutkatonta kotoutumista-hanke

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

<i>Kotouttaminen</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot		2.010,00	30.000,00	30.000,00 30.000,00	30.000,00	30.000,00
Toimintamenot		-32.010,00	-43.520,00	-43.520,00	-43.520,00	-43.520,00
Toimintakate		-30.000,00	-13.520,00	-13.520,00	-13.520,00	-13.520,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät		-580,00	-2.720,00	-2.720,00	-2.720,00	-2.720,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.4.4. Ennaltaehkäisevä päihdetyö

Palvelukuvaus

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä ohjaa päihdehaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi tehtävää työtä. Työ kattaa alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden ehkäisyn ja vähentämisen. Ehkäisevä päihdetyö on kaikki toimialat lävistävää. Työtä koordinoi vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö. Varsinainen asiakastyö tehdään hyvinvointialueen palveluissa. Yhteistyötä ja yhdyspintatyötä tehdään hyvinvointialueen, alueellisen koordinoinnin sekä kolmannen sektorin kanssa. Kunta huolehtii, että ehkäisevä päihdetyö on pitkäjänteistä, koordinoitua ja kaikkiin kuntalaisiin kohdistuvaa. Kunta seuraa päihdeoloja ja tarjoaa tietoa alueen asukkaille.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Kunnassa luodaan edellytykset ehkäisevän päihdetyön tekemiselle	Vastuutaho: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, viranhaltijat Tiivis yhdyspintatyö hva:n ja kolmannen sektorin kanssa. Kaiken kunnan toiminnan läpäisevä työ, johon kaikki palvelualueet osallistuvat. Mittari: Toteutunut yhteistyö, alueellisen päihdekyselyn tulokset	

VAPAA-AIKA- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Ennalta ehkäisevä päihdetyö Edistetään hyvinvointia ehkäisemällä päihde- ja pelihaittoja Hyvinvoinnin tukeminen ja terveellisten elintapojen vahvistaminen Tiedon jakaminen	Vastuutaho: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö Mittari: Vahvistetaan päihdehaitoilta suojaavia tekijöitä: mm. perhesuhteiden läheisyys, koulussa selviytymisen ja tunnustuksen saaminen Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Sosiaalinen vahvistaminen Vanhemmuuden tukeminen Tietoa ehkäisevästä päihdetyöstä jaetaan mm. teemapäivien yhteydessä.	

Tilivelvolliset: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö

Riskit: Ehkäisevä päihdetyö ei toteudu kaikilla palvelualueilla

Hankkeet: Ei meneillään olevia hankkeita

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-6.130,00	-6.790,00	-6.790,00	-6.790,00	-6.790,00
Toimintakate		-6.130,00	-6.790,00	-6.790,00	-6.790,00	-6.790,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät		-430,00	-430,00	-430,00	-430,00	-430,00

=sitovuus valtuustoon nähden

3.4.2. Viestintä

Palvelukuvaus

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Viestintästrategia valmistuu vuoden 2024 aikana.	Vastuutaho: Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hyvinvointi- ja viestintäjohtaja Mittari: Viestintästrategia on käsitelty valtuustossa vuoden 2024 aikana.	

VAPAA-AIKA- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Viestintä on monikanavaista ja kuntalaiset tavoitettavaa	Vastuutaho: kunnanhallitus, vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, kunnanjohtaja, hyvinvointi- ja viestintäjohtaja Mittari: Kysely kuntalaisille ja henkilöstölle viestinnän tavoitavuudesta	
Viestinnän vuosikellon luominen	Mittari: Viestintäryhmien kokoontumiset ja tavoitteisen saavuttaminen.	
Toimivat ja tulokselliset viestintäryhmät	Mittari: Julkaisujen näkyvyys, reagoinnit	
Aktiivinen ja positiivinen näkyvyys somessa		
Kunnan nettisivut ovat saavutettavat ja ajantasaiset. Henkilöstö	Mittari: Asiakastestaus	

Tilivelvolliset: vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, kunnanjohtaja, vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö

Riskit: Viestintä ei tavoita kaikkia kuntalaisia.

Hankkeet Ei hankkeita suunnitteilla.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

<i>Viestintä</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot			-14.900,00	-14.900,00	-14.900,00	-14.900,00
Toimintakate			-14.900,00	-14.900,00	-14.900,00	-14.900,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät			-930,00	-930,00	-930,00	-930,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.5. Elinvoimalautakunta

Vesannon elinvoimalautakunta vastaa kunnan työllisyyspalveluista, kiinteistöistä ja rakennusinvestoinneista sekä elinkeinopalveluista, joita ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrow:lta.

3.5.1. Kiinteistöt ja rakentaminen

Palvelukuvaus

Elinvoimalautakunnan alainen ”kiinteistöt ja rakentaminen”-osa-alue kiinteistötoimen, yhdyskuntatekniset palvelut sekä maa- ja metsätilojen hoidon, kiinteistöjen hallinnoinnin ja rakentamisinvestointien suunnittelun.

Kunta hankkii Palveluyhtiö Viisarit Oy:ltä ostopalveluna kiinteistötoimen, isännöinnin, kuntatekniikan ja liikuntapaikkojen ylläpitopalvelut erillisen vuosittain laadittavan palvelusopimuksen mukaisesti. Myös kunnan vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Viisarit Oy. Viisareiden menot näkyvät elinvoimalautakunnan alla.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Tilaohjelma on valtuustossa hyväksyttävänä vuonna 2024 ja valtuutetuilla ja viranhaltijoilla on selkeä kuva kunnan kiinteistömas- sasta vuoden 2024 lopussa.	Vastuutaho: Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, viranhaltijat. Mittari: Tilaohjelma on käsitelty vuonna 2024.	

ELINVOIMALAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Elinvoimalautakunnan ryhmäytyminen ja tehtävän selkiytyminen vuoden 2024 aikana	Vastuutaho: Lautakunta, viranhaltijat Mittari: Lautakunnan työskentely on sujuvaa ja lautakunta tietää oman tehtäväkenttensä.	
Tekniseen toimeen liittyvät investoinnit suunnitellaan ja käsitellään elinvoimalautakunnassa.	Vastuutaho: Asumis- ja ympäristöjohtaja/rakennustarkastaja Mittari: Lautakunnan päätökset vuonna 2024.	

Tilivelvolliset: elinvoimalautakunta, asumis- ja ympäristöjohtaja/rakennustarkastaja
 Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

Kiinteistöt ja rakentaminen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	764.360,37	1.564.800,00	1.909.270,00	1.909.270,00	1.909.270,00	1.909.270,00
Toimintamenot	- 1.453.208,18	- 1.344.870,00	-1.351.450,00	- 1.351.450,00	- 1.351.450,00	- 1.351.450,00
Toimintakate	-688.847,81	219.930,00	557.820,00	557.820,00	557.820,00	557.820,00
Poistot ja arvonalentumiset	-195.360,86	-438.250,00	-439.840,00	-439.840,00	-439.840,00	-439.840,00
Laskennalliset erät	-123.847,46	-103.350,00	-65.730,00	-65.730,00	-65.730,00	-65.730,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.5.2. Elinkeinotoimi

Palvelukuvaus

Elinkeinotoimen budjetti jakautuu elinvoiman kehittämiseen ja elinkeinotoiminnan edistämiseen. Elinkeinotoimi toteuttaa omalta osaltaan Vesannon kuntastrategiaa. Strategian mukaisesti elinkeinotoimen toimintatapa on ennakoiva, tulevaisuussuuntautunut, positiivinen, kannustava, rohkea sekä aktiivinen verkostoituja.

Yrityksiin ja yritystukiin liittyvät asiat valmistelee elinkeinoasiamies tarvittavien asiantuntijoiden kanssa ja päätökset tekee kunnanjohtaja.

Elinkeinoasiamiehen toimenkuva jakautuu kahteen päätehtävään; yritysneuvontaan sekä kunnissa tehtävään elinkeinostrategiseen - ja elinkeinojen kehittämistyöhön. Yritysten ja maatilojen toimintaan ovat vaikuttaneet paljon talouden taantuma sekä pitkään jatkunut maatalouden rakennemuutos. Myös Eu-ohjelmakauden vaihtuminen on vaikeuttanut rahoitusten saantia, koska järjestelmät eivät ole olleet toiminnassa ja paikoin tukiehdotkaan eivät ole olleet valmiita. Niin ollen yritysneuvonnan ja elinkeinojen kehittämistyössä tulevat painottumaan vuonna 2024 mm. yrittäjien jaksaminen, talousneuvonta, yritysten toiminnan kehittäminen, omistajanvaihdokset. Talousarviokaudelle 2024 ajoittuu kuntasektorin rakenteellisia muutoksia, kuten TE24-uudistus, joilla on vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin. Näitä muutoksia seurataan ja yritysten resilienssin edistämiseen muutoksissa etsitään keinoja.

Apuna elinkeinotoiminnan kehittämisessä ja toteuttamisessa on SavoGrow Oy:n projektit ja elinvoimatyö. Maaseudun kehittämistoimintaa hyvin täydentävää rahoitusinstrumenttia leader-rahoitusta hallinnoi Kehittämissyhdistys Mansikka ry. Mansikka ry on mahdollisesti myös käynnistämässä uutta yrittäjyyskasvatushanketta alueella.

ELINVOIMALAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Kunta mahdollistaa yritysten toimintaedellytysten kehittämistä tarjoamalla yritysneuvontaa ja yrityssparrausta lähipalveluna <ul style="list-style-type: none"> - Kunta mahdollistaa yritysten toimintaedellytysten kehittämistä - Yritystuet - Paikalliset hankinnat ja hankintojen ohjaaminen - Suora vuorovaikutus yritysten kanssa. Etä/joustotyömahdollisuudet <ul style="list-style-type: none"> - Palvelujen turvaaminen lisäämällä yritysten ja yhteisöjen ja kunnan yhteistyönä 	Vastuutahot: elinkeinoasiantuntija, kunnanjohtaja, elinvoimalautakunta Mittari: asiakastyytyväisyys ja ennakkovaikutusten arviointi päätöksenteossa Mittari: myönnettyjen tukien tarpeellisuuden arviointi asiakastyytyväisyyden kautta. Mittari: kunnan omat pienhankinnat -> seurataan hankintoja koskevien päätösten osalta ennakkovaikutusten arviointia Mittari: asiakastyytyväisyys Mittari: tilat ovat olemassa ja niitä markkinoidaan aktiivisesti, tilojen käyttöaste Mittari: Yritystuet, hankinnat, etätyömahdollisuudet, ulkomaisen työvoiman rekrytointi, hajautetun energiatuotannon mahdollisuuden selvittäminen	

Tilivelvolliset: elinvoimalautakunta, kunnanjohtaja, elinkeinoasiamies

Riskit:
Hankkeet: Vuonna 2023 alkavista hankkeista ei ole vielä varmuutta, koska rahoituspäätökset

<i>Elinkeinotoimi</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	160,49					
Toimintamenot	-165.926,53	-209.900,00	-183.190,00	-183.190,00	-183.190,00	-183.190,00
Toimintakate	-165.766,04	-209.900,00	-183.190,00	-183.190,00	-183.190,00	-183.190,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-24.723,61	-6.830,00	-1.080,00	-1.080,00	-1.080,00	-1.080,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.6. Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukio- sekä aikuiskoulutuksen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Sivistystoimi tukee palvelujensa avulla kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja kasvumahdollisuuksia.

Sivistystoimen hallinto on yhdistetty yhtenäiskoulun hallintoon siten, että hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja vastaa koulutusjohtajan virkaan kuuluvista tehtävistä, kuten sivistystoimen tulosalueen toimistopäällikön ja sivistyslautakunnan esittelijän tehtävistä. Yhtenäiskoulun toimistosihteerin vastaa koulukuljettujen järjestämisestä ja sivistystoimen hallinnon toimistotehtävistä.

Sivistystoimen strategia ajalle 2020 - 2025 on hyväksytty vuonna 2020 ja sen vuosittaiset toteuttamissuunnitelmat kirjataan koulun toimintasuunnitelmaan ja käydään läpi muiden tulosyksiköiden henkilösuostopalaverissa.

Vesannon sivistystoimen visio 2025

- Hyvinvoivat ja tulevaisuuteensa uskovat lapset ja nuoret.
- Yhteisöllisyyttä tukevat ja tunnetaitoja vahvistavat toimivat palvelut läheisessä kosketuksessa luontoon.
- Viihtyvyyttä, toimeliaisuutta ja hyvinvointia lisäävät vapaa-ajan palvelut.
- Innostava, osaava ja yhdessä toimiva henkilöstö.
- Neuvokkuus muutosten edessä.

VESANNOLLA
VOIDAAN
HYVIN!

3.6.1. Varhaiskasvatus

Palvelukuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatusta järjestetään Vesannon kunnassa päiväkotit Esikossa ja omassa kodissaan työskentelee yksi perhepäivähoitaja. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään Vesannolla päiväkotit Esikossa. Vuorohoito on myös keskitetty päiväkotiin samoin kuin koulun aamupäivätoiminta.

Kaiken toimintamme lähtökohtana on lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen ja yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus.

Päiväkotit Esikossa lapset ovat jaettu ryhmiin. Jokaisessa ryhmässä on pedagogisesta toiminnasta vastaava varhaiskasvatuksen opettaja ja yksi tai kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Päiväkotit Esikossa on myös oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ryhmien toiminta perustuu pienryhmätoimintaan sekä suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatuksen järjestämiseen lain asettamien tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita ja sovitaan yhdessä siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksessa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksesta vastaa perhepäivähoitaja. Perhepäivähoitoa järjestetään hoitajan omassa kodissa. Lapsiryhmän koko on enintään neljä. Perhepäivähoitotoiminnassa noudatetaan samoja varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita ja velvoitteita kuin päiväkotitoiminnassakin.

Varhaiskasvatusjohtaja vastaa palvelun toteuttamisesta ja toimii myös päiväkodin johtajana.

Vesannon kunnan varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on päivitetty vastaamaan varhaiskasvatuslain asettamia tavoitteita ja ne on otettu käyttöön 1.8.2022.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Varhaiskasvatuspalvelut ovat riittäviä ja saavutettavia.	<p>Kelpoisen henkilökunnan määrä on riittävä ja henkilökunnan suhdeluku on varhaiskasvatuslain mukainen jatkuvasti.</p> <p>Henkilöstön ja huoltajien välinen yhteistyö</p> <p>Tapaamiset/toimintakausi</p> <p>Asiakaskyselyt</p>	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
<p>Varhaiskasvatussuunnitelma toteutuu.</p> <p>Arki on turvallista ja toimivaa. Lapset kokevat kuuluvansa ryhmään. Ketään ei kiusata.</p> <p>Hyvinvointi vahvistuu ja luonto on hyvinvoinnin lähteenä.</p> <p>Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä.</p> <p>Lapset ja vanhemmat ovat mukana toiminnan suunnittelussa. Vanhemmuutta tuetaan kohtaamisissa.</p>	<p>Arviointikeskustelut ja palautekyselyt</p> <p>Arviointi osana Vasu-keskustelua</p> <p>Säännönmukaiset tarkastukset ja ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan säännöllisesti. Huomaa hyvä -kortit käytössä, Metsämörri -toiminta ja säännölliset lähiluontoretket</p> <p>Lapset puheeksi -keskustelut pidetään aina varhaiskasvatuksen aloittamisen yhteydessä ja esiopetusvuoden aikana.</p> <p>Varhaiskasvatuksen osallistumisaste</p> <p>Tukipalvelut tarpeen mukaan: erityisopetus, kuraattori, koulupsykologi, yhdessä aika sekä monialainen työryhmä.</p> <p>Vanhemmat osallistuvat toiminnan suunnitteluun Vasu-keskusteluissa.</p> <p>Lapsiparlamentti -toiminnan jatkaminen.</p> <p>Kohtaamispaikan toiminnan jatkaminen.</p> <p>Palautekyselyt</p>	

Tilivelvolliset: kasvatus- ja koulutuslautakunta, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja

Riskit

Yhteistyön haasteet hyvinvointialueen palvelujen kanssa.

Hankkeet

Varhaiskasvatus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	110.576,83	46.800,00	39.000,00	39.000,00	39.000,00	39.000,00
Toimintamenot	-794.705,72	-803.220,00	-772.540,00	-772.540,00	-772.540,00	-772.540,00
Toimintakate	-684.128,89	-756.420,00	-733.540,00	-733.540,00	-733.540,00	-733.540,00
Poistot ja arvonalentumiset	-46.630,32	-47.830,00	-47.630,00	-47.630,00	-47.630,00	-47.630,00
Laskennalliset erät	-46.181,12	-50.390,00	-47.010,00	-47.010,00	-47.010,00	-47.010,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.6.2. Perusopetus

Palvelukuvaus

Vesannon yhtenäiskoulu on toiminut 1.8.2009 alkaen. Siihen kuuluvat sekä perusopetus että lukiokoulutus.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu koulun toimintaan tarjoten 1.-2. luokan oppilaille turvalliset iltapäivät. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat. Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan koululla iltapäivisin ja aamutoiminta järjestetään päiväkotikiikossa.

Perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden sosiaalista kasvua ja edistää oppilaiden terveen itsetunnon kehittymistä sekä elämänhallintaa. Opetustyötä ohjaa perusopetuslaki ja -asetus sekä opetussuunnitelma. Vesannon yhtenäiskoulun toimintaa ohjaavat seuraavat arvot: oikeus hyvään opetukseen, kasvu ihmisyyteen, toisen kunnioittaminen, oppilaan ainutlaatuisuus, turvallisuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.

Vesannon perusopetuksen laatuksikriteerit on työstetty opetushallituksen laatimien laatuksikorttien pohjalta. Laatuksikortteja on yhteensä 11 ja niistä neljä ensimmäistä koskee opetuksen rakenteiden laatua ja kortit 5 - 11 oppilaan kohtaaman toiminnan laatua. Niissä määritellään, miten opetushallituksen määrittämät laatuksikriteerit toteutuvat Vesannon yhtenäiskoulussa. Osana laatuksityötä on tehty myös arviointisuunnitelma, jonka mukaisesti arviointityötä tehdään monella eri tasolla.

Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään jatkuvasti sekä kunta/koulu-, luokka- että oppilastasolla. Yhteistyötä ohjaavat periaatteet ovat aktiivisuus, monikanavaisuus, avoimuus ja kodin osallistaminen. Lähtökohtana on eri osapuolten keskinäinen kunnioitus ja kasvatuskumppanuus. Lapset puheeksi -keskustelut pidetään 2., 6. ja 8. luokalla.

Oppilaiden vaikutuskanavia kaikilla ikäluokilla ovat oppilaskuntatyö, ryhmänohjaajan tunnit ja erilaiset kyselyt.

Perusopetuksen 1.8.2016 voimaan tullut opetussuunnitelma on laadittu Nilakan kuntien yhteistyönä. Opetussuunnitelmaa on päivitetty viimeksi 1.8.2023 alkaen.

Perusopetuksen tuntikehyksestä päätetään lukuvuosittain oppilasmäärän ja yläkoulun oppilaiden ainevalintojen pohjalta. Peruskouluille on varattu määräraha neljän vakinaisen koulunkäynnin ohjaajan palkkaukseen koko lukuvuodelle. Koulutusjohtaja päättää lukuvuosittain koulunkäynnin ohjaajien palvelun

kohdentamisesta oppilaiden tehostetun ja erityisen tuen tarpeen ja opetusryhmien koon perusteella. Lisäksi on palkattu tarpeen mukaan määräaikaista koulunkäynnin ohjaajia.

Yhtenäiskoulun hallintoa hoitavat hallinnollinen rehtori ja pedagoginen rehtori pedagogisen rehtorin ollessa koulun toiminnasta vastaava rehtori.

Oppilasennusteet

Vesannon yhtenäiskoulun oppilasennuste, joka on laadittu väestörekisteritietojen pohjalta (tilanne elokuu 2023)

	luokat 1-6	luokat 7-9	luokat 1-9
2023 - 24	91	62	153
2024 - 25	84	57	141
2025 - 26	74	55	129
2026 - 27	66	50	116
2027 - 28	62	47	109
2028 - 29	52	43	95

Huom! Sijoitusperheiden uusia lapsia ei ole voitu huomioida ennusteessa.

Hankkeet

Koulun kerhotoiminta ja harrastamisen Suomen malli

Koulupäivän yhteyteen järjestettävän kerhotoiminnan tavoitteena on luoda tasavertaiset osallistumismahdollisuudet kaikille, erityisesti asutuskeskusten ulkopuolella asuville oppilaille. Kerhot voivat olla myös lyhyempiaikaisia kokeilukerhoja. Mieluisa kerhotoiminta lisää oppilaiden taitoja, kouluhyvinvointia, kouluun kiinnittymistä sekä vahvistaa hyvän itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on luoda kerhotoimintaa, jossa saadaan perusvalmiuksia omaan harrastamiseen. Oppilaita osallistetaan kerhotoiminnan suunnitteluun. Kerhotoimintaa järjestetään sekä koulujen kerhotoiminta-avustuksella että Harrastamisen Suomen malli -avustuksella.

Valtion erityisavustus koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi

Koronaepidemian aiheuttamien oppimisen ja pulmatilanteiden ratkaisemiseksi perusopetuksessa on lukuvuodelle 2023 –2024 palkattu resurssiopettaja. Hän edistää myös vieraskielisten oppilaiden suomen kielen taitoa valmistavan opetuksen päätyttyä.

Tasa-arvoa ja kouluhyvinvointia lisäävien toimenpidekäytänteiden laadullinen kehittäminen

Hankerahoituksen avulla tuetaan perusopetuksen oppilaiden yksilöllisiä oppimispolkuja, tuetaan kouluhyvinvointia, ehkäistään kouluakäymättömyyttä ja pystytään havaitsemaan tuen tarve varhaisessa vaiheessa sekä kohdentamaan tukitoimet ajoissa. Myönnettyllä avustuksella on palkattu määräaikaista koulunkäynnin ohjaajia ensisijaisesti sellaisten perusopetuksen opetusryhmien käyttöön, joissa on tehostetun tai erityisen tuen oppilaita.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Perusopetuksen palvelu on laadukasta.	<p>Kelpoisuusasetuksen mukainen kelpoisuus 85 % kaikesta opetuksesta</p> <p>Riittävät tukiresurssit (koulunkäynnin ohjaajat)</p> <p>Asiakaskyselyt (kolmen vuoden välein)</p>	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Opetussuunnitelma toteutuu ja lähiluonto on osa oppimisympäristöä.	Arviointikeskustelut ja palautekyselyt.	
Arki on turvallista ja toimivaa. Kettään ei kiusata.	<p>Kouluterveyskysely</p> <p>Tea-viisari</p> <p>Säännönmukaiset tarkastukset ja ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat</p>	
Oppilaat ovat hyvinvoivia ja tyytyväisiä.	<p>Kouluterveyskysely</p> <p>Sotkanet</p>	
Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä.	<p>Tukipalvelut;</p> <p>3 erityisopettajaa</p> <p>kuraattori 2 pv/vk</p> <p>koulupsykologi 1 pv/vko</p>	
Oppilaiden osallisuus vahvistuu.	<p>Osallisuus -ryhmien säännöllisyys.</p> <p>Harrastamisen Suomen malli -toteutuu.</p> <p>Kouluterveyskysely.</p>	

Tilivelvolliset: kasvatus- ja koulutuslautakunta, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja

Riskit

Henkilökunnan rekrytointi on haastavaa joissakin oppiaineissa, esimerkiksi erityisopetuksen osalta. Suurin haaste on sijaisten löytymisessä.

Perusopetus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	567.794,00	393.500,00	428.100,00	428.100,00	428.100,00	428.100,00
Toimintamenot	-2.562.450,48	-2.464.310,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00
Toimintakate	-1.994.656,04	-2.070.810,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00	-2.790.430,00
Poistot ja arvonalentumiset	-152.732,59	-120.910,00	-120.910,00	-120.910,00	-120.910,00	-120.910,00
Laskennalliset erät	-276.592,56	-164.600,00	-173.420,00	-173.420,00	-173.420,00	-173.420,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.6.3. Lukio

Palvelukuvaus

Lukio on osa Vesannon yhtenäiskoulua ja lukion nimi on 1.8.2009 alkaen Vesannon yhtenäiskoulun lukio.

Vuosikurssikohtaisen lähiopetuksen lisäksi opetusta järjestetään vuorovuosi -kursseina omana lähiopetuksena kahden eri vuosikurssin opiskelijoille tai yhteistyössä muiden lukioden kanssa virtuaaliopetuksena sekä verkkokursseina. Näin pystymme tarjoamaan myös valinnaiset opintojaksot sekä laajentamaan kielivalikoimaa.

Oppivelvollisuuden laajentuminen ja toisen asteen opintojen maksuttomuus tulivat voimaan 1.8.2021 alkaen. Koulumatkat, oppikirjat yms. materiaalit ovat opiskelijalle maksuttomia siihen saakka, kunnes opiskelija täyttää 20 vuotta.

Kunta järjestää edelleen Vesannon yhtenäiskoulun lukion opiskelijoille koulukuljetuksen, kun koulumatkan pituus on yli 5 km. Kuljetuksen järjestämisessä noudatetaan sivistyslautakunnan ohjeita. Kansaneläkelaitos korvaa kunnalle koulumatkatukilain mukaiset omavastuun 43 euroa / kk / oppilas ylittävät menot linja-autotaksan perusteella.

Lukio toimii yhteistyössä muiden lukioden sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Suonenjoen ja Rautalammin lukioden kanssa yhteistyötä jatketaan yhteisellä opetustarjonnalla.

Lukion kehittämistä on pohdittu työryhmällä vuoden 2022 alusta alkaen. Työryhmä on tuottanut useita vaihtoehtoja lukion kehittämiseksi ja markkinoinnin lisäämiseksi. Kehittämistoimia otetaan käyttöön asteittain. Finest future -ohjelmaan on liitytty ja 5 uutta kansainvälistä opiskelijaa on aloittanut opintonsa syksyllä 2023.

Lukion opiskelijamäärä 20.9.2023 (nuorten ops): 47, josta vieraskuntalaisten osuus on 57,4 %. Aikuislukiolaisia ei ole tällä hetkellä. Vesantolaisista peruskoulun päättäjistä noin 35 - 60 % jatkaa omassa lukiossa.

Opiskelijaennuste

LUKIO	1. VSK	2. VSK	3. VSK	4. VSK	YHT.
2023 – 2024	18	15	13	1	47
2024 – 2025	25	18	15		58
2025 – 2026	27	25	18		70
2026 – 2027	25	27	25		77
2027 – 2028	22	25	27		74
2028 – 2029	26	22	25		73
2029 – 2030	23	26	22		71

Ennusteeseen on laskettu 50 % Vesannolta lukioon lähtevästä ikäluokasta + 10 opiskelijaa (arvio) naapurikunnista sekä 5 opiskelijaa Finest Future -ohjelman kautta tuleviksi opiskelijoiksi.

Hankkeet

Digiekosystemi -hanke

Itä-Suomen lukioiden yhteinen digiekosysteemi -hanke jatkaa digipedagogiikan kehittämistä ja vahvistaa jo käyttöön otetun uuden elukio -moodle –oppimisolustan hyödyntämistä. Lisäksi tuetaan opettajia digimateriaalin hyödyntämisessä.

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi -hanke

Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa II– hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten hyvinvointia ja kouluun kiinnittymistä kokonaisvaltaisesti ja ennaltaehkäisevästi osana arkea. Hanke kohdentuu nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ja pudokkuuden riskien tunnistamiseen ja ehkäisemiseen. Tavoitteena on vahvistaa myös sekä opiskelijoiden että huoltajien osallisuutta. Hankkeen piiriin kuuluu 14 yhteistyölukiota Itä-Suomen alueelta.

Laatu-hanke

Itä-Suomen lukioverkoston yhteinen lukio-opetuksen laatu –hankkeen tavoitteena on lisätä Itä-Suomen lukioverkoston lukioiden toiminnan laatua yhteistyötä kehittämällä. Yhteisen kehittämisen teemoja ovat opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen, digipedagogiikan kehittäminen, hyvinvoinnin lisääminen, lukioverkoston toiminnan saavutettavuuden parantaminen ja korkea-asteelle johtavan koulutuspolun kehittäminen. Hankkeen tuloksena määritellään oman koulun laatulupaukset lukioverkoston yhteistyön toimintamalli.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Lukion opetus on laadukasta.	Kelpoisuusasetuksen mukainen kelpoisuus 90 % kaikesta opetuksesta	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Lukiokoulutus on vetovoimaista.	Yli 80 % opiskelijoista jatkaa opintoja lukion jälkeen Vähintään 50 % oman perusopetuksen päättötodistuksen saajista aloittaa lukiossa Vähintään 20 lukio-opinnot aloitettavaa opiskelijaa	
Lukion kehittämistyö vahvistaa lukiokoulutusta.	Kehittämistyön suunnitelmallisuus	
Opetussuunnitelma toteutuu.	Arviointikeskustelu	
Oppimisympäristö on turvallinen.	Säännönmukaiset tarkastukset pelastussuunnitelmat	
Opiskelijat ovat hyvinvoivia ja tyytyväisiä.	Kouluterveyskysely Tea-viisarin tulokset Sähköisen palautekanavan käyttö	
Oppimisen ja kasvun tuki on riittävä.	Tukipalvelut, erityisopetus kuraattori, koulupsykologi Palvelun määrä / vko	
Opiskelijoiden osallisuus vahvistuu.	Opiskelijoiden osallistumisen mahdollisuudet Opiskelijakuntien toiminta Hanketyö	

Tilivelvolliset: kasvatus- ja koulutuslautakunta, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja

Riskit

Henkilökunnan rekrytointi ja varsinkin sijaisten löytyminen on haastavaa joissakin oppiaineissa. Lukion markkinointi vaatii jatkuvaa koko henkilökunnan panostusta.

<i>Keskiasteen koulu-</i> <i>tus</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	41.175,64	33.000,00	37.000,00	37.000,00	37.000,00	37.000,00
Toimintamenot	-749.206,39	-875.250,00	-947.770,00	- 947.770,00	- 947.770,00	-947.770,00
Toimintakate	-708.030,75	-842.250,00	-910.770,00	- 910.770,00	- 910.770,00	-910.770,00
Poistot ja arvonalentumiset	-47-495,62	-47.610,00	42.140,00	42.140,00	42.140,00	42.140,00
Laskennalliset erät	-89.356,04	58.790,00	-58.890,00	-58.890,00	-58.890,00	-58.890,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.6.4. Ruokapalvelut

Palvelunkuvaus

Ruokapalvelujen tavoitteena on tuottaa taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset ateriat eri varhaiskasvatukselle ja koululle. Ruokapalvelujen tuottamisen taustalla ovat valtakunnalliset ravitsemussuositukset, perusopetus- ja lukiolait, elintarvikelaki, omavalvonta- ym. ohjeistukset. Koulu- ja päiväkotiruokailu on tärkeä osa koulun ja varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatustehtäviä. Sen ravitsemuksellinen merkitys oppilaan hyvinvoinnin, terveyden ja työtehon tärkeänä ylläpitäjänä on merkittävä. Kouluruoka on suomalaista perusruokaa. Ateriat ovat terveellisiä, turvallisia, täysipainoisia, vaihtelevia ja monipuolisia, kun syö aterian kaikki tarjolla olevat osat lautasmallin mukaan.

Vuoden 2023 alusta Vesannon yhtenäiskoulun ja varhaiskasvatuksen ruokapalvelut jäivät kunnan tuottamaksi palveluksi. Ruokapalveluissa on kaksi työntekijää, joista toinen on ruokapalveluvastaava ja toinen ruokapalvelutyöntekijä. Koulun keittiöllä on käytettävissä asianmukaiset laitteet ruoan valmistukseen ja hallinnollisiin tehtäviin.

Koululaisten ruokakasvatuksessa tehdään entistä monialaisempaa yhteistyötä eri yhteistyötahojen kautta. Vesannon yhtenäiskoululle ja varhaiskasvatukselle on myönnetty kouluruokadiplomi.

Materiaalihankinnat hoidetaan pääosin seudullisen hankintatoimen kautta ja elintarvikkeiden hankinnassa painotetaan kotimaista lähiruokaa hankintatoimen kilpailutusten puitteissa. Paikallisten toimittamien marjoja pyritään hankkimaan entiseen malliin.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Ruokapalvelun tavoitteena on tuottaa aterioita kustannustehokkaasti ravitsemussuositukset huomioon ottaen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Valmistetut ateriat €/ateria koulukeskus	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Hävikkiruokaa hyödynnetään.	Hävikkiruoka pakastetaan ja ohjataan yhteisölliseen käyttöön.	
Kasvisruokailun osuutta lisätään.	Kasvisruokaa tarjotaan kaikille.	
Yhteiskunnallisiin teemoihin osallistutaan ja juhlapäivät huomioidaan.	Osallistutaan hävikkiviikkoon, nälkäpäivään ja koulumaitopäivään, sekä huomioidaan tärkeät juhlapäivät.	

Tilivelvolliset: kasvatus- ja koulutuslautakunta, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja, ruokapalvelustaava

Riskit

Pieni yksikkö on haavoittuva ja sijaisten löytäminen ensi arvoisen tärkeää.

Valtuuston päätöksessä 25.9.2023 Vesannon kunnassa on jatkossa kolme lautakuntaa: Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Talousarvioiden vertailtavuuden vuoksi aikaisemmin yleishallinnon alaisuudessa olleet toiminnot on jaettu uuden lautakuntarakenteen mukaisesti.

Ruokapalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	580.218,46	176.300,00	179.200,00	179.200,00	179.200,00	179.200,00
Toimintamenot	-530.934,19	178.850,00	-179.000,00	-179.000,00	-179.000,00	-179.000,00
Toimintakate	49.284,27	-2.550,00	200,00	200,00	200,00	200,00
Poistot ja arvonalentumiset	-10.122,05	-12.330,00	-11.180,00	-11.180,00	-11.180,00	-11.180,00
Laskennalliset erät	-39.162,25	-12.330,00	-11.180,00	-11.180,00	-11.180,00	-11.180,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.6.5 Aikuiskoulutus
Palvelukuvaus

Aikuiskoulutuspalveluja tuottaa Suonenjoen kaupungin hallinnoima Sisä-Savon kansalaisopisto. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon sekä Leppävuiran asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiittista koulutusta sekä tarjoaa maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Sisä-Savon kansalaisopisto tarjoaa Vesannolla monipuolisesti erilaisia kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Kurseja mainostetaan kurssioppaan lisäksi sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdessä. Yleisluennot toimivat yleissivistävänä ja ajankohtaisiin asioihin pureutuvana mahdollisuutena opiston toiminnassa. Uusia kursseja pyritään kokoamaan luovasti paikallisten verkostojen avulla. Kaiken toiminnan päämäärä on hyvinvoinnin, osallistumismahdollisuuksien ja sivistyksen ylläpitäminen.

Konservatorion kuntaosuudet sisältyvät aikuiskoulutus –tulosalueeseen. Kuopion konservatorion alaisena toimivaan Suonenjoen musiikkiopistoon on varattu 5 opiskelijapaikkaa vesantolaisille, ja tällä hetkellä opiskelijoita on 4.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Aikuiskoulutuspalvelut ovat riittäviä ja saavutettavia.	Tarjottu/toteutunut opetus 2400/2300 tuntia Opiskelijoiden määrä 660 Opetustunnin hinta 26 €	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Kansalaisopiston palvelut lisäävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Asiakaspalaute Kurssikysely	

Tilivelvolliset: kasvatus- ja koulutuslautakunta, hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja

Riskit

Palvelutarjonta kapenee osallistujamäärän vähetessä. Sivutoimisten opettajien ja sijaisten saatavuus vaihtelee ja on välillä haasteellista.

Aikuiskoulutus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-69.091,99	-64.960,00	-68.980,00	-68.980,00	-68.980,00	-68.980,00
Toimintakate	-69.091,99	-64.960,00	-68.980,00	-68.980,00	-68.980,00	-68.980,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-6,58	-200,00	-310,00	-310,00	-310,00	-310,00

=sitovuus valtuustoon nähden

Sivistystoimi yhteensä	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	737.338,00	649.600,00	643.100,00	643.100,00	643.100,00	643.100,00
Toimintamenot	-4.633.125,00	-4.386.590,00	-4.722.350,00	- 4.722.350,00	- 4.722.350,00	- 4.722.350,00
Toimintakate	-3.895.787,00	-3.736.990,00	-4.079.250,00	- 4.079.250,00	- 4.079.250,00	- 4.079.250,00
Poistot ja arvonalentumiset	-286.767,00	-216.350,00	-216.350,00	-216.350,00	-216.350,00	-216.350,00
Laskennalliset erät	-159.787,00	-286.310,00	-286.310,00	-286.310,00	-286.310,00	-286.310,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.5. Ympäristötoimi

Palvelukuvaus

Kuntalaisille tuotettavia palveluita ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja yksityistietoimi. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta vastaa Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta. Yksityistietoimesta toiminnasta vastaa Vesannon kunnanhallitus.

3.5.2. Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella 1.1.2019 lähtien. Ympäristölautakunta toimii alueen rakennus- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Tulosalueen tehtävistä vastaa ympäristölautakunnan alainen kuntien yhteinen ympäristönsuojelutarkastaja.

Ympäristönsuojelu valvoo ympäristön ja vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, neuvoo kuntalaisia ja tuo ympäristönäkökulmaa paikalliseen päätöksentekoon. Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristölupia, maastoliikennelain mukaisia lupia, ilmoituksia ja annetaan määräyksiä ympäristötilan parantamiseksi sekä tehdään pienimuotoista ympäristötilan seurantaa. Lausunnoilla ympäristönsuojelu antaa paikallisen näkemyksen erilaisiin hankkeisiin ympäristönäkökulmasta.

Tavoitteena on ympäristön hyvinvoinnin vaaliminen sekä monimuotoinen luonnontilan säilyttäminen. Viihtyisä, terveellinen ja ekologisesti kestävä ympäristö tehdään yhdessä.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
----------------	------------------------------	----------------

LAUTAKUNTAA SITOVAT TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

TAVOITE	VASTUUTAHO JA MITTARI	TOTEUMA
Valvontaohjelman toteuttaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Ympäristösuojelumääräysten voimaan saattaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Sähköisten palveluiden kehittäminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Ympäristötoimen ja ympäristönsuojelupalveluiden kehittäminen sopijakuntien kanssa	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Taksojen tarkastaminen	Vastuutahot: Lautakunta ja viranhaltija	
Määrätavoitteiden toteutuminen	Vastuutahot: Viranhaltija Luvat: 1 Ilmoitukset: 6 Tarkastukset: 8 Lausunnot: 10	

Facta-Kuntarekisterin Ympäristöosa on otettu käyttöön ja rekisteriin siirretään lupa- ja valvonta-asioita vuodesta 2021 alkaen. Ympäristönsuojelumääräysluonnos on kuulutettu, jonka seurauksena luonnoksesta saatiin runsaasti mielipiteitä ja lausuntoja. Ympäristönsuojelumääräyksiä on valmisteltu viranhaltijatyönä.

Pohjavesialueilla sijaitsevien ja viemäriverkoston ulkopuolisten kiinteistöjen talousjätevesijärjestelmiä on kartoitettu kunnassa olevan tiedon pohjalta.

Ympäristönsuojeiu	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	1.603,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00
Toimintamenot	-33.588,49	-20.810,00	-23.880,00	-23.880,00	-23.880,00	-23.880,00
Toimintakate	-31.985,49	-18.810,00	-21.880,00	-21.880,00	-21.880,00	-21.880,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-169,08	-270,00	-30,00	-30,00	-30,00	-30,00

3.5.3. Yksityistietoimi

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
----------------	------------------------------	----------------

LAUTAKUNTAA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>
Yksityisteiden kunnan ylläpitäminen	Kunnanhallitus	

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus

<i>Yksityistietoimi</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-33.619,04	-50.880,00	-55.580,00	-55.580,00	-55.580,00	-55.580,00
Toimintakate	-33.619,04	-50.880,00	-55.580,00	-55.580,00	-55.580,00	-55.580,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-270,32	-560,00	-660,00	-660,00	-660,00	-660,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.5.4 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto käsittää terveydensuojeluun, elintarvikevalvontaan, kuluttajaturvallisuuteen, tupakkavalvontaan, kemikaalivalvontaan sekä eläinlääkintään liittyviä viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, johon kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta, aloitti toimintansa 1.1.2012. Tervon kunta hallinnoi ympäristöterveydenhuollon palveluja.

<i>Ympäristöterveydenhuolto</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-136.922,76	-141.800,00	-159.480,00	-159.480,00	-159.480,00	-159.480,00
Toimintakate	-136.922,76	-141.800,00	-159.480,00	-159.480,00	-159.480,00	-159.480,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-68,40	-270,00	-240,00	-240,00	-240,00	-240,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

<i>Ympäristötoimi</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	35.744,67	13.000,00	44.830,00	44.830,00	44.830,00	44.830,00
Toimintamenot	-294251,00	-299 610,00	-340 870,00	-340 870,00	-340 870,00	-340 870,00
Toimintakate	-258 506,74	-286 610,00	-296 040,00	-296 040,00	-296 040,00	-296 040,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-7 560,73	-7 170,00	-7 300,00	-7 300,00	-7 300,00	-7 300,00
=sitovuus valtuustoon nähden						

3.7.1. Rakennusvalvonta

Palvelukuvaus

Rakennusvalvontaviranomaisena toimii Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta. Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.2021.

VALTUUSTOA SITOVA TAVOITE JA SEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>

KUNNANHALLITUSTA SITOVA TAVOITTEET JA NIIDEN MITTAAMINEN

<i>TAVOITE</i>	<i>VASTUUTAHO JA MITTARI</i>	<i>TOTEUMA</i>

Rakennusvalvonta palvelee kunta-laista ilman suurta viivettä	Vastuutaho: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, rakennustarkastaja Mittarit: Kuntalainen saa rakennusluvan kahdessa viikossa.	
--	---	--

Tilivelvolliset: Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta, rakennustarkastaja

Riskit

Vesannon kunnassa perustettiin asumis- ja ympäristöjohtaja/rakennustarkastajan virka, koska teknisen toimen johtajan tehtävät siirtyivät rakennustarkastajalle. Johtotehtävien lisääntymisen vuoksi luvitus viivästyi. Tähän ratkaisuna perustettiin Keiteleen ja Vesannon kuntien yhteinen ma rakennustarkastajan virka, joka jatkuu 2026 helmikuun loppuun. Vesannolla on paljon luvituksia ja siitä saatavia tuloja. Tämä kertoo kuntalaisten tulevaisuudenuskosta. Luvat pyritään käsittelemään kahdessa viikossa.

<i>Rakennusvalvonta</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	34.141,67	11.000,00	42.8300,00	42.8300,00	42.8300,00	42.8300,00
Toimintamenot	-90.121,12	-86.120,00	-101.930,00	-101.930,00	-101.930,00	-101.930,00
Toimintakate	-55.979,45	-75.120,00	-59.100,00	-59.100,00	-59.100,00	-59.100,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-7.052,93	-6.070,00	-6.370,00	-6.370,00	-6.370,00	-6.370,00

=sitovuus valtuustoon nähden

<i>Vesannon kunta</i>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	3.630.110,20	2.342.710,00	2.775.500,00	2.775.500,00	2.775.500,00	2.775.500,00
Toimintamenot	-10.356.342,40	-8.082.560,00	-8.422.590,00	-8.422.590,00	-8.422.590,00	-8.422.590,00
Toimintakate	-6.619.462,23	-5.739.850,00	-5.647.090,00	-5.647.090,00	-5.647.090,00	-5.647.090,00
Poistot ja arvonalentumiset	-792854,51	-794.890,00	-772.580,00	-759.000,00	-812.000,00	-707.000,00
Laskennalliset erät	-589769,60					

=sitovuus valtuustoon nähden

TULOSLASKELMA

Verotulot ja valtionosuudet

Vuoden 2022 verotuksessa Pohjois-Savon kuntien verotulot kasvoivat. Verotuloja kunnille kertyi 883 miljoonaa euroa (4 324 €/as.). Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,5 %. Kuntien tuloverot kasvoivat 3,5 %, kiinteistöverot 6,6 % ja yhteisöverot 0,6.

Verotuloilla on merkittävä vaikutus Vesannon kunnan talouteen. Sote-uudistuksen myötä kunnan saamat verotulot pienevät merkittävästi. Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2023 tippui vuonna 21,75 %:sta 9,11 %:iin. Talousarvio vuodelle 2024 on laadittu siten, että kunnallisvero on 9,2 %.

1 000 €

MAKSETTAVA KUNNALLIS-VERO						
VEROTETTAVA TULO	2021	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
Ansiotulot - vähennykset	26 687	27 116	27 324	28 553	29 049	29 722
<i>Tuloveroprosentti</i>	22,00	21,75	9,11	9,20	9,20	9,20
VERO (Tulon perust.)	5 871	5 898	2 489	2 627	2 672	2 734
Työtulovähennys	535	567	59	61	60	58
Muut vähenn. verosta	57	40	17	16	18	17
Vähenn. Verosta yht.	592	607	75	78	78	75
MAKSUUNPANTAVA VERO	5 279	5 291	2 414	2 549	2 595	2 659
<i>Muutos %</i>	2,4	0,2	-54,4	5,6	1,8	2,5
Jää kertymättä, (n 0,5-1 %)	37	37	17	18	18	19
KERTYY KOLMEN VUODEN AIKANA	5 242	5 254	2 397	2 531	2 577	2 641
Verotettava tulo 1000 €	23 996	24 327	26 499	27 706	28 203	28 907
<i>Muutos %</i>	0,0	1,4	8,9	4,6	1,8	2,5
Verotett. tulo €/Asukas	12 363	12 844	14 281	15 213	15 774	16 463
<i>Muutos %</i>	1,6	3,9	11,2	6,5	3,7	4,4
Efektiivinen veroaste %	13,16	12,78	5,65	5,87	5,93	6,03

(Lähde: Kuntaliitto)

Kunnalle maksettava yhteisöveron tuoton ennakoitu lasku vuodelle 2024 on -15,7 %. Vesannon kunnalle yhteisöverotuottoja on arvioitu kertyvän yhteensä 437.000 euroa vuodelle 2024.

Kiinteistöverojen vaihteluvälit vuodelle 2024 pysyvät samoina. Eduskunta hyväksyi kiinteistöverolain muuttamisen 8. marraskuuta. Lain perusteella ensi vuonna maapohjan yleisen kiinteistöveroprosentin on oltava vähintään 1,3 nykyisen 0,93 % sijasta. Vesannolla tämä ei aiheuta merkittäviä muutoksia. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli ennen valtuuston päätöstä 1,25 %.

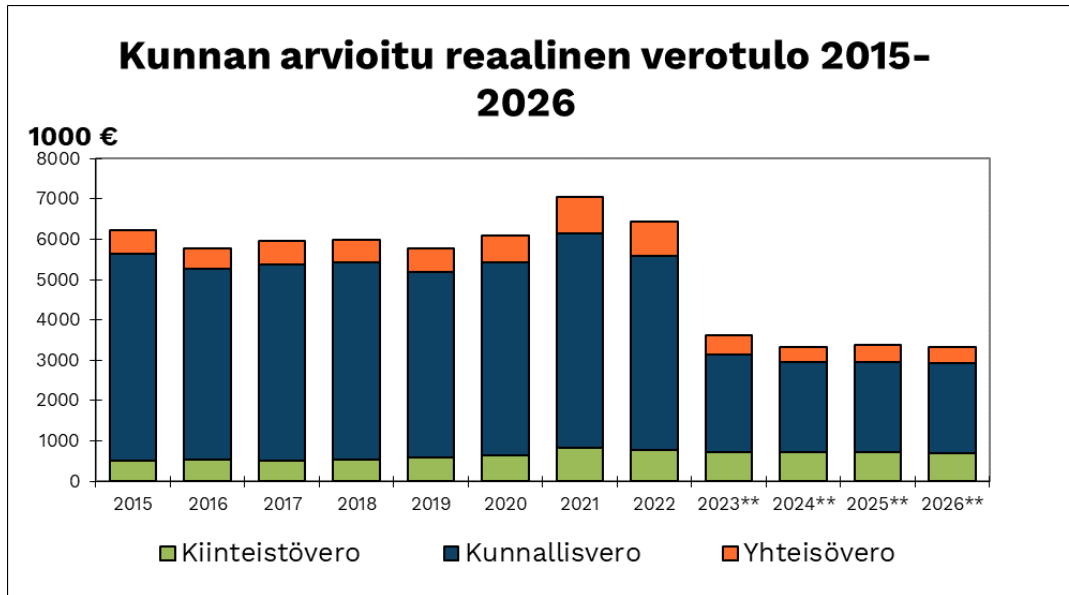
Kokouksessaan 30.10.23 valtuusto määräsi (§ 50) kiinteistöveroprosenteiksi vuodelle 2024 seuraavasti:

vakituisten asuinrakennusten vero-%	0,80
muiden kuin vakituisten asuinrakennusten vero-%	1,50
yleinen vero-%	1,25
tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman kiinteistön vero-%	0,00
- voimalaitosten kiinteistövero-%	3,00

Kuntaliiton ennusteen mukaan kiinteistöverotuloa on arvioitu vuodelle 2024 kertyvän yhteensä 825.000 euroa.

Vesanto							1 000 €	
Yhteenveto								
TILIVUOSI	2020	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**	
Verolaji								
Kunnallisvero	4 927	5 556	5 191	2 692	2 523	2 611	2 653	
Muutos %	4,7	12,8	-6,6	-48,2	-6,3	3,5	1,6	
Yhteisövero	664	973	923	519	437	467	477	
Muutos %	14,2	46,6	-5,1	-43,8	-15,7	6,9	2,1	
Kiinteistövero	674	878	824	819	825	826	826	
Muutos %	13,2	30,2	-6,1	-0,6	0,8	0,0	0,0	
VEROTULO KII	6 265	7 406	6 939	4 029	3 786	3 903	3 955	
Muutos %	6,5	18,2	-6,3	-41,9	-6,0	3,1	1,3	
<i>Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu</i>								

(Lähde: Kuntaliitto)

(Lähde: Kuntaliitto)

Kunnan valtionosuus koostuu kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, veromenetysten kompensatiosta ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta. Lisäksi samassa yhteydessä valtionosuuksien kanssa maksetaan kunnille ja muille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksia.

Valtiovarainministeriön 17.11.23 julkaiseman tiedotteen mukaan vuoden 2022 verotuksen valmistuminen aiheuttaa muutoksia sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvä rahoituksen siirto kunnilta hyvinvointialueille tarkistetaan vuonna 2023 vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaisia siirtyvien palveluiden järjestämisen kustannuksia sekä verotulojen osalta tietoja vuoden 2022 valmistuneesta verotuksesta.

Valtionosuuteen vuodelle 2024 ehdotetaan 192 miljoonan euron määräaikaista lisäystä (34,70 euroa asukasta kohden). Vastaava määrä valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisella vähennyksellä vuosina 2025–2027, vuosittain 64 miljoonaa (11,57 euroa asukasta kohden). Arvioiden mukaan valtionosuudet vähenevät noin 50–80 €/asukas.

Kuntaliiton ennakkollisen valtionosuuslaskelman mukaan Vesannon kunnan valtionosuudet vuonna 2024 ovat 2.541.000 euroa.

Vuosikausi	v.2023 TA €	v.2024 TA €	MUUTOS
Vesanto			1 000 €
Yhteenveto			
VUOSI	v.2023 TA €	v.2024 TA €	MUUTOS
Peruspalvelujen valtionosuus	1.065.280	654.400	-410.880
Verotuloihin perustuva valtionosuus tasaus	964.810	1.226.600	261.790
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	291.320	169.000	-122.320
Veromenetysten korvaus (ml. verolyykkäysten takaisinperintä)	479.380	491.000	11.620
YHTEENSÄ	2.800.790	2.541.000	-259.790
Valtionosuus €/as. (1894 as.)	1479	1342	-137

Vuoden 2024 talousarvion raami hyväksyttiin 21.8.2023 (§ 135) Henkilöstökuluihin raamissa huomioitiin 4 %:n lisäys ja muihin kuluihin on huomioitu kustannusten 2,5 % nousu. Tuottoihin ei ole laskettu prosentuaalista lisäystä. Tuloslaskelman näkökulmasta Vesannon kunnan talous vuonna 2024 on lievästi ylijäämäinen.

Tulevat vuodet ovat kunnille haasteellisia investointipaineiden, hintojen nousun, korkokehityksen ja tulo-pohjassa tapahtuvien muutosten myötä. Osaltaan muutoksia kuntien talouteen tuo myös TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnille vuoden 2025 alusta.

Tuloslaskelma

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	muutos %
Myyntituotot	1 055 463	745 160	896 320	20,29 %
Maksutuotot	1 025 460	59 100	44 300	-25,04 %
Tuet ja avustukset	711 514	143 710	136 400	-5,09 %
Muut toimintatuotot	680 619	1 150 600	1 441 590	25,29 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 473 056	2 098 570	2 518 610	20,02 %
Henkilöstökulut	-7 269 692	-3 457 280	-3 514 740	1,66 %
Palkat ja palkkiot	-5 761 071	-2 742 190	-2 812 610	2,57 %
Henkilöstösivukulut	-1 508 621	-715 090	-702 130	-1,81 %
Eläkekulut	-1 336 506	-629 340	-636 200	1,09 %
Muut henkilöstösivukulut	-172 115	-85 750	-65 930	-23,11 %
Palvelujen ostot	-11 872 078	-3 462 440	-3 115 480	-10,02 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-615 299	-263 380	-760 420	188,72 %
Avustukset	-554 642	-256 400	-256 500	0,04 %
Muut toimintakulut	-757 706	-398 920	-518 560	29,99 %
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	-21 069 417	-7 838 420	-8 165 700	4,18 %
TOIMINTAKATE	-17 596 361	-5 739 850	-5 647 090	-1,62 %
Verotulot	6 938 829	4 044 000	3 785 000	-6,40 %
Valtionosuudet	11 265 697	2 800 790	2 541 000	-9,28 %
Korkotuotot	5 924	-	-	0,00 %
Muut rahoitustuotot	340 132	251 570	302 050	20,07 %
Korkokulut	-98 656	-100 200	-185 200	84,83 %
Muut rahoituskulut	-2 451	-2 250	-2 250	0,00 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	244 949	149 120	114 600	-23,15 %
VUOSIKATE	853 114	1 254 060	793 510	-36,72 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-817 986	-794 890	-772 580	-2,81 %
<i>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</i>				
<i>Arvonalentumiset</i>				
<i>Satunnaiset erät</i>				
Satunnaiset tuotot	156 384			
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	191 512	459 170	20 930	-95,44 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	191 512	459 170	20 930	-95,44 %
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,55	26,77	30,80	
Vuosikate/poistot, %	104,20	157,77	102,70	
Vuosikate eur/asukas	436	679	438	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) teur	1045	1713	814	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	555	928	449	
Asukasmäärä vuoden lopussa	1884	1846	1811	

TULOSLASKELMA

teur

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	3 473	2 099	2 519	2 519	2 519	2 519
Toimintakulut	-21 070	-7 839	-8 166	-8 276	-8 276	-8 276
TOIMINTAKATE	-17 597	-5 740	-5 647	-5 757	-5 757	-5 757
Verotulot	6 939	4 044	3 785	3 752	3 756	3 809
Valtionosuudet	11 266	2 801	2 541	2 945	3 001	3 056
Korkotuotot	6	0	0	0		
Muut rahoitustuotot	340	252	302	302	302	302
Korkokulut	-99	-100	-185	-185	-185	-185
Muut rahoituskulut	-2	-2	-2	-2	-2	-2
VUOSIKATE	853	1 255	794	1 055	1 115	1 223
Suunnitelmapoistot	-818	-795	-773	-759	-812	-707
Arvonlennukset						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	35	460	21	296	303	516
Poistoeron muutos						
Varausten muutos						
Rahastojen muutos						
TILIKAUDEN YLI/ALI-JÄÄMÄ	35	460	21	296	303	516

6 INVESTOINNIT

KUNNANHALLITUS

ASUINRAKENNUKSET

<i>Simo- ja Vesakodin asunnot</i>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<i>Hanketavoitteet</i>	Vanhusten ja vammaisten tukiyhdistykseltä kunnalle siirtyneiden asuntojen korjauksia vuosien 2024-2027 aikana.				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto aika 20 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<i>Kustannusarvio ja sen jakotus</i>		20.000	25.000	25.000	25.000
<i>€Investointimenot</i>					
<i>Investointitulot</i>					
<i>Rahoitusosuudet</i>					
<i>Omaisuuksien myynti</i>					

sitova valtuustoon nähden

HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

<i>Kiinteistöjen peruskorjauksia</i>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<i>Hanketavoitteet</i>	Kiinteistöjen korjauksiin varaudutaan ennalta-arvaamattomiin korjaus- ja laiterikkoihin: v. 2024 75.000 ja v. 2025 75.000 euroa, v. 2026 75.000, v. 2027 75.000. Esteetön wc kirjastolle ja invaramppi v. 2024 15.000. Kirjaston valojen ja sisäkaton uusinta (iso käytävä) v.2024 16.000, v.2025 42.000, v.2027 36.000 Paloaseman remontti v.2027 11.000 Vesselin maalaus v.2027 16.000 Aurinkopaneeleita koulukeskukselle v.2027 27.000				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto aika 10-30 vuotta kiinteistöstä riippuen.				
<i>Kustannusarvio ja sen jakotus</i>		106.000	117.000	75.000	165.000
<i>Investointimenot</i>					
<i>Investointitulot</i>					
<i>Rahoitusosuudet</i>					
<i>Omaisuuksien myynti</i>					

sitova valtuustoon nähden

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Laiturit	<u>TA 2023</u>	TA 2024	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Varaudutaan kirkonkylän sataman ja Hietarannan laiturin turvallisuuden parantamiseen.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto-aika 20 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>		10.000			10.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

Maankaatopaikan jär-jestelyt, asfaltti yms.	<u>TA 2023</u>	TA 2024	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Maankaatopaikan järjestelyt, asfaltin murskaaminen tien parannusaineeksi.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto-aika 20 vuotta. Poistot vuositasolla 800 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>		16.000			
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

Metsäautotiet	<u>TA 2023</u>	TA 2024	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Metsäautoteiden korjauksia vuosina 2024-2027. Korjaukset pieniä, lähinnä sorastuksia ja rumpujen asennuksia/vaihtoja. Vuoden 2024 kulu, jos hanke saadaan.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto-aika 20 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>		15.000			11.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
sitova valtuustoon nähden					

Latupohjien kunnosta-minen	<u>TA 2023</u>	TA 2024	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>

<u>Hanketavoitteet</u>	Uusien reittien ja latupohjien kunnostaminen huonokuntoisten kohtien osalta. Hiihtokauden pidentyminen sekä hiihtokauden alussa ja lopussa.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 20 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>		20.000	5.000	5.000	5.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

<u>Urheilukenttä</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Urheilukentän peruskunnostus ratojen ja suorituspaikkojen osalta.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 15 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>					245.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

<u>Ulkoliikuntapaikka kun-talaisille</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Ulkoliikuntapaikka kuntalaisille.				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 5 vuotta. Poistot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-sotus</u>		15.000			
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu-den myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

MUU IRTAIMISTO

<i>Varautuminen</i>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<i>Hanketavoitteet</i>	Laitehankinnat sähkökatkoihin ja muihin poikkeusoloihin				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 5 vuotta. Vuotuinen poistovaikutus euroa.				
<i>Kustannusarvio ja sen jakotus</i>		30.000			
<i>Investointimenot</i>					
<i>Investointitulot</i>					
<i>Rahoitusosuudet</i>					
<i>Omaisuuksien myynti</i>					
<i>sitova valtuustoon nähden</i>					

VESIHUOLTOLAITOS
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

<u>Vesihuoltolaitos</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Varaudutaan ennalta arvaamattomiin korjaus- ja laiterikkoihin. Määrära- hassa varaus ennakoiviin verkoston korjaustöihin v.2024 40.000 v. 2025 60.000, v.2026 60.000, v.2027 60.000 euroa. Etälukumittarit 1/3 vesimittariliittymistä v.2024 14.000, v.2025 25.000, v.2026 25.000, v.2027 25.000. Vesilaitoksen aurinkopaneelit v.2024 33.000. Niiniveden vesiosuuskunnan alueen investointi v.2025 15.000, v.2026 15.000 v.2027 15.000				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 15-20 vuotta hankkeesta riippuen. Automaation poistoaika 15 vuotta, vuotuinen poisto euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak- sotus</u>		87.000	100.000	100.000	100.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

SIVISTYSLAUTAKUNTA
KIINTEÄT LAITTEET JA RAKENTEET

<u>Keltamon suunnittelu re- montti/ uusi</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Opetuskäytössä olevan Keltamon tutkimuksiin ja korjauksiin vuonna 2024 25.000. Keltamon rakennuksen suunnittelu, mahdollisesti uusi rakennus v.2025 ja v.2026 625.000				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 40 vuotta. Pois- tot vuositasolla euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak- sotus</u>		25.000	625.000	625.000	
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

<u>Kaikki hallintokunnat</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Investointimenot yhteensä</u>		344.000	872.000	830.000	561.000
<u>Rahoitusosuudet yhteensä</u>					

VESIHUOLTOLAITOS
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

<u>Vesihuoltolaitos</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Varaudutaan ennalta arvaamattomiin korjaus- ja laiterikkoihin. Määrära- hassa varaus ennakoiviin verkoston korjaustöihin v.2024 40.000 v. 2025 60.000, v.2026 60.000, v.2027 60.000 euroa. Etälukumittarit 1/3 vesimittariliittymistä v.2024 14.000, v.2025 25.000, v.2026 25.000, v.2027 25.000. Vesilaitoksen aurinkopaneelit v.2024 33.000. Niiniveden vesiosuuskunnan alueen investointi v.2025 15.000, v.2026 15.000 v.2027 15.000				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 15-20 vuotta hankkeesta riippuen. Automaation poistoaika 15 vuotta, vuotuinen poisto 2.300 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>		87.000	100.000	100.000	100.000
<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuuuden myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

SIVISTYSLAUTAKUNTA
KIINTEÄT LAITTEET JA RAKENTEET

<u>Keltamon suunnittelu re-</u> <u>montti/ uusi</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Hanketavoitteet</u>	Opetuskäytössä olevan Keltamon tutkimuksiin ja korjauksiin vuonna 2024 25.000. Keltamon rakennuksen suunnittelu, mahdollisesti uusi rakennus v.2025 ja v.2026 625.000				
<u>Käyttötalousvaikutukset</u>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika 40 vuotta. Pois- tot vuositasolla 3.080 euroa.				
<u>Kustannusarvio ja sen jak-</u> <u>sotus</u>		25.000	625.000	625.000	

<u>Investointimenot</u>					
<u>Investointitulot</u>					
<u>Rahoitusosuudet</u>					
<u>Omaisuu den myynti</u>					
<u>sitova valtuustoon nähden</u>					

<u>Kaikki hallintokunnat</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TA 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TS 2026</u>	<u>TS 2027</u>
<u>Investointimenot yhteensä</u>		344.000	872.000	830.000	561.000
<u>Rahoitusosuudet yhteensä</u>					

RAHOITUSLASKELMA

TP2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
--------	---------	---------	---------	---------	---------

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	853 113	1 254 060	793 510	1 054 510	1 114 510	1 222 510
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	258 837					
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investointimenot	-126 434	-617 000	-344 000	-847 000	-830 000	-603 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 800					
Toiminnan ja investointien rahavirta	989 316	637 060	449 510	207 510	284 510	619 510

Rahoituksen rahavirta

<i>Antolainauksen muutokset</i>						
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000					
Antolainasaamisten vähennykset						
<i>Lainakannan muutokset</i>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-707 314	-652 314	-652 314	-652 314	-656 970	-656 970
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
<i>Oman pääoman muutokset</i>						
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>						
Toimeksiantojen varojen ja po:ien muutos	1 033					
Vaihto-omaisuuden muutos	54					
Saamisten muutos	-323 033					
Korottomien velkojen muutos	349 286					
Rahoituksen rahavirta	-779 974	-652 314	-652 314	-652 314	-656 970	-656 970

Rahavarojen muutos

	209 342	-15 254	-202 804	-444 804	-372 460	-37 460
--	---------	---------	----------	----------	----------	---------

LIITTEET

Talousarvion yhteenvetolaskelmaan on koottu käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosan valtuustoon nähden sitovat erät. Taulukkoon on merkitty myös määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasot eli ovatko arviot brutto- vai nettomääräisiä.

KÄYTTÖTALOUSAOSA (ulk. + sis.)	Sitovuus 1)	Määrära- hat	Tuloarviot
Vaa- lit	B	15 270	11300
Tilintarkastus	B	19 950	
Kunnanhallitus			
Yleishallinto	B	958 900	59 800
Maaseututoimi	B	40 270	
Työllisyyspalvelut	B	107 610	
Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta			
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	B	117560	31500
Vapaa-aikatoimi	B	463 590	5 500
Kotouttaminen	B	43 520	30 000
Ennaltaehkäisevä päihdetyö	B	6 790	
Viestintä	B	14 900	
Elinvoimalautakunta			
Kiinteistöt ja rakentaminen	B	1 351 450	1909270
Elinkeinotoimi	B	183190	
Kasvatus- ja koulutuslautakunta			
Varhaiskasvatus	B	772 540	39 000
Perusopetus	B	2 790 430	428 100
Lukio	B	947 770	37 000
Ruokapalvelut	B	179 000	179 200
Aikuiskoulutus	B	68 980	
Ympäristötoimi			
Rakennusvalvonta	B	101 930	42 830
Ympäristönsuojelu	B	23 880	2 000
Yksityistietoimi	B	55 580	
Ympäristöterveydenhuolto	B	159 480	
TULOSLASKELMAOSA	Sitovuus 1)	Määrära- hat	Tuloarviot
Verotulot	B		3 785 000
Valtionosuudet	B		2 541 000
Korkotulot	B		0

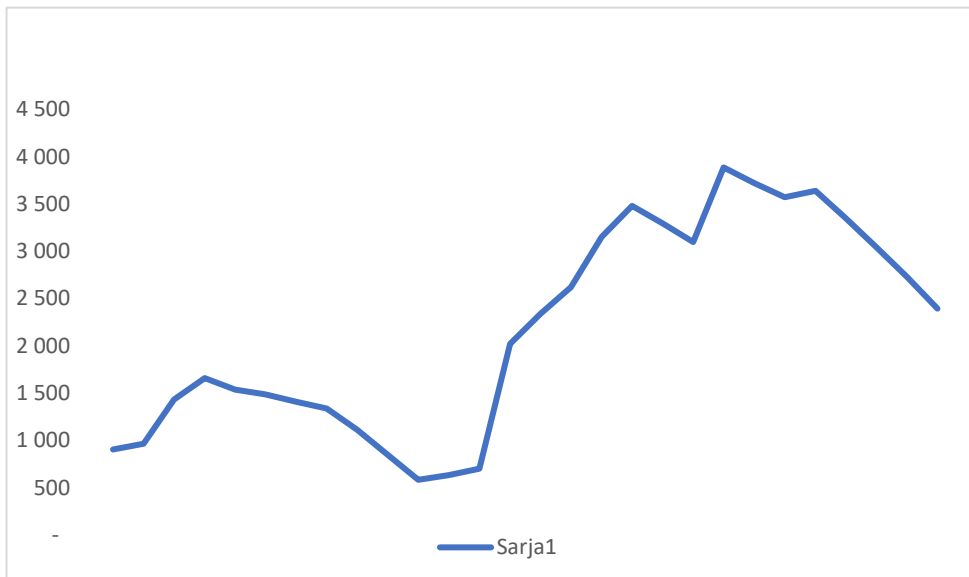
Muut rahoitustulot	B		302 050
Korkomenot	B		-185 200
Muut rahoitusmenot	B		-2 250
INVESTOINTIOSA			
khall varautuminen	B	30 000	
Vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunta			
kirjaston esteetön wc ja invaramppi	B	15 000	
kirjaston valot ja sisäkatto	B	16 000	
latupohjat	B	20 000	
ulkoliikuntapaikka kuntalaisille	B	15 000	
Elinvoimalautakunta			
kiinteistöjen peruskorjaukset	B	75 000	
Vanhusten ja vammaisten tukiyhdistys	B	20 000	
laiturit ja venepaikat	B	10 000	
metsäautotiet	B	15 000	
maankaatopaikan asfaltointi	B	16 000	
vesilaitos	B	40 000	
etävesilukumittarit	B	14 000	
vesilaitoksen aurinkopaneelit	B	33 000	
Kasvatus- ja koulutuslautakunta			
Keltamon remontti	B	25 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	652 314	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			202 804
		9 418 904	9 418 904

1) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/tuloarvio

TALOUSARVIOLAINOJEN KEHITYS 2000 - 2027

Vuosi	Lainakanta 31.12. teuroa	Lainat euroa/asukas	Asukas- määrä
2000	2 537	903	2 811
2001	2 657	965	2 752
2002	3 863	1 432	2 967
2003	4 436	1 658	2 675
2004	4 134	1 537	2 689
2005	3 839	1 486	2 583
2006	3 589	1 408	2 548
2007	3 312	1 337	2 477
2008	2 706	1 110	2 437
2009	2 036	844	2 412
2010	1 412	582	2 426
2011	1 508	631	2 390
2012	1 630	700	2 328
2013	4 625	2 021	2 288
2014	5 247	2 338	2 244
2015	5 844	2 621	2 191
2016	6 866	3 151	2 148
2017	7 338	3 479	2 109
2018	6 778	3 293	2 058
2019	6 233	3 098	2 012
2020	7 653	3 886	1 969
2021	8 082	3 721	1 926
2022	7 375	3 571	1 884
2023	6 722	3 639	1 847
2024	6 070	3 348	1 813
2025	5 418	3 043	1 780
2026	4 768	2 727	1 748
2027	4 111	2 393	1 718

Laina €/asukas

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA
Kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö

	TA 2024 euroa	TA 2023 euroa
LIKEVAIHTO	355 790	352 530
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 230	-3 290
Palvelujen ostot	-289 800	-272 500
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-7 220	-7 510
Muut henkilöstösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-54 680	-56 530
Liiketoiminnan muut kulut		
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 860	12 700
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 860	12 700
Varaukset		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 860	12 700

Korvaus peruspääomasta laskettu 1.1.2015 avaavan taseen peruspääomasta 2,00% 1.126.840,83 eurosta=22.536,82 euroa (kvalt.9.11.2015 § 53).